

Ekonomik Gelişmeler ve Bankacılık Sistemi, 2024

Dünya Ekonomisi

Dünya ekonomisi uzun dönem ortalamanın altında büyüyor: Gelişmiş ülkelerdeki düşük büyüme performansı küresel büyümenin yavaş bir hızda seyretmesine neden olmuştur. Küresel ticareti kısıtlayan önlemlerin yayılması, süregelen jeopolitik riskler, yaptırımlar, borçluluğun yüksek olması ve ekonomi politikalarındaki belirsizlikler büyüme performansını olumsuz etkilemektedir. Teknolojik gelişmelerin neden olduğu yeniliklerin ekonominin her alanında kullanımının yaygınlaştırılması, iklim ve çevre risklerinin yönetimi, bu risklerin düşürülmesi için gerekli yeşil dönüşümün finansmanı gündemde öncelikli yer tutmaya devam etmektedir.

Jeopolitik riskler etkisini sürdürdü: 2022 Şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, etkisini azaltsa da, devam etmiştir. Ayrıca, Ortadoğu'da yaşanan gerginlikler ve Gazze Savaşı jeopolitik risklerin artmasına neden olmuştur.

Küresel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	Tahminler	
			2025	2026
Büyüme hızı (yüzde)				
Dünya	3,5	3,3	2,8	3,0
Gelişmiş ülkeler	1,7	1,8	1,4	1,5
Gelişmekte olan ülkeler	4,7	4,3	3,7	3,9
Ticaret hacmi (değ., yüzde)	1,0	3,8	1,7	2,5
Enflasyon (yüzde)				
Dünya	6,0	4,9	4,0	3,4
Gelişmiş ülkeler	3,1	2,5	2,4	2,1
Gelişmekte olan ülkeler	8,1	6,6	5,1	4,2
Kamu borç stoku / gsyh (yüzde)				
Gelişmiş ülkeler	108	109	110	111
Gelişmekte olan ülkeler	67	69	74	77
Emtia fiyat endeksi (2016=100)	166	165	163	159

Kaynak: IMF, World Economic Outlook

Gelişmiş ülkelerde büyüme yavaşladı: Dünya ekonomisinin 2024 yılında yüzde 3,3 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Büyüme gelişmiş ülkelerde yüzde 1,8, gelişmekte olan ülkelere ise yüzde 4,3 düzeyindedir. Dünya ekonomisinin 2025 yılında da benzer bir performansı tekrarlaması beklenmektedir.

Küresel ticaret sınırlı da olsa hızlandı: 2023 yılında yüzde 1 ile düşük hızda büyüyen küresel ticaret 2024 yılında yüzde 3,8 büyümüştür. Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından 2025 yılında küresel ticaret hacminin olası korumacılık önlemleriyle birlikte gerilemesi beklenmektedir.

Enflasyon, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere gerilemeye devam etti: Enflasyon oranı hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelere gerilemiştir; gelişmiş ülkelere yüzde 2,5 seviyesinde gerçekleşmiştir, gelişmekte olan ülkelere ise yüzde 6,6 olmuştur. Enflasyonda gerilemenin devam etmesi beklenmektedir.

Gelişmiş ülkelere enflasyonun gerilemesi ve büyümeye yönelik endişelerle para politikalarında gevşemeye dönük adımlar atılmıştır. Politika faizi ABD'de yüzde 4,5'e; Avrupa Birliği'nde ise yüzde 3,25'e çekilmiştir.

2024 yılında petrol fiyatları dalgalı bir seyir izlemiştir. Yılın ilk çeyreğinde artan jeopolitik riskler ve arz endişeleri ile yükselen petrol fiyatları daha sonra risklerin azalması ve talebin bir miktar gerilemesi ile düşmüştür.

Borçluluk oranı yüksek kaldı: Borçluluk oranı gelişmiş ülkelerde yüzde 377, gelişmekte olan ülkelere yüzde 245, ülkemizde ise yüzde 93 düzeyindedir. Gelişmekte olan ülkelere borçluluk oranı 7 puan yükselirken, gelişmiş ülkelerin borçluluk oranı 1,3 puan gerilemiştir. Reel sektör borçluluk oranı gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelere bir miktar gerilemiştir. Düşük borçluluk düzeyi ile ülkemiz gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere olumlu yönde ayrılmaktadır.

Küresel Borçluluk (Gsyh'ya oran, yüzde)

	Türkiye	GOÜ	GÜ	Dünya
Hanehalkı	10	46	69	60
Reel Sektör	40	92	91	92
Kamu	27	73	114	99
Finans	16	35	103	78
Toplam	93	245	377	328

Kaynak: IIF

Sürdürülebilirlik: Tedarik zincirlerinde kurumsal faaliyetlerin çevresel ve sosyal haklara etkilerine özen yükümlülüğünün tesis edilmesine yönelik “Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi” yürürlüğe girmiştir.

Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Konferansı (COP 29) Azerbaycan'da düzenlenmiştir. Toplantıda gelişmekte olan ülkelere yönelik iklim eylemleri için kamu ve özel kaynaklardan sağlanacak finansmanın 2035 yılına kadar artırılması çağrısında bulunulmuştur. Ancak ülkeler fosil yakıtların tüketiminin azaltılması taahhüdü konusunda uzlaşmaya varamamışlardır.

Türkiye Ekonomisi

Özet

Temel makro büyüklüklerde gerçekleştirmeler, Orta Vadeli Program (OVP) ve 2024 Yıllık Program hedeflerine uyumludur. Ekonomide dengelenme başlamış, sadeleşme adımları sürdürülmüştür.

Para politikası enflasyonun orta dönemde düşük bir düzeye çekilmesi ve fiyat istikrarının sağlanmasına odaklı uygulanmıştır. Maliye politikası ise deprem harcamaları hariç, bütçe açığının yüzde 3'ün altına çekilmesini hedeflemiştir.

Ekonomide büyüme, yavaşlamakla birlikte devam etti: Büyüme yüzde 3,2 ile OVP büyüme tahminine yakın gerçekleşmiştir. Büyümeye katkıda net dış talebin payı artmıştır.

İşsizlik öngörülenin altında gerçekleşti: İşsizlik, yüzde 8,7 ile, OVP'de yüzde 9,3 olarak tahmin edilen seviyenin altında kalmıştır.

Enflasyon geriledi: Enflasyon yüzde 41,5 olan OVP tahminine yakın düzeyde gerçekleşti. Yıl sonunda tüketici fiyat enflasyonu yüzde 44,4; üretici fiyat enflasyonu ise yüzde 28,5 olmuştur. Hizmet fiyatlarındaki gerilemenin daha sınırlı kalması genel oranı etkilemiştir. Reel sektörün ve hanehalkının enflasyon beklentileri düşüş eğilimindedir.

Politika faizi ilk çeyrek sonunda yüzde 50'ye yükseltildikten sonra Aralık sonuna kadar değiştirilmemiştir. Politika faizinde 2023 yılının ikinci yarısında başlatılan artış 2024 yılının ikinci çeyreğine kadar sürdürülmüştür. 2023 yılı sonunda yüzde 42,5 olan faiz oranı Mart sonunda yüzde 50'ye yükseltilmiştir. Faiz oranı yılın son toplantısında yüzde 47,5'e indirilmiştir.

TCMB tarafından seçilmiş sektörler dışındaki kredi büyümesine dayalı ZK tesis edilmiştir. Hem TL hem de YP kredilere büyüme sınırı uygulanmıştır. TCMB tarafından TL mevduatın payının artırılması ve Kur Korumalı Mevduatın (KKM) düşürülmesi amacıyla adımlar atılırken, KKM ve DDM uygulamasında teşvik uygulaması sınırlandırılarak sürdürülmüştür.

TL mevduata olan talep güçlü bir şekilde arttı. KKM ve DDM'den TL'ye dönüş yanında yabancı para mevduattan TL'ye dönüşün de etkisiyle TL mevduatın (KKM hariç) toplam mevduat içindeki payı hızla yükselmiştir. 2023 yılı sonunda yüzde 42 olan oran 2024 yılı sonunda yüzde 59'a ulaşmıştır.

TL'nin değeri istikrarlı kaldı: Yurtiçi yatırımcıların tersine para ikamesi, yurtdışı yatırımcıların da TL yatırım tercihleri ile yurtdışından borçlanma sayesinde döviz arzı artmıştır. Cari açığın gerilemesinin de etkisiyle döviz talebi azalmıştır. TL yıl boyunca istikrarlı bir seyir göstermiştir.

TL kredilerin payı azaldı: TL kredilerin toplam krediler içindeki payı azalmıştır. 2023 yılı sonunda yüzde 68 olan oran 2024 yılı sonunda yüzde 63'e gerilemiştir.

Merkez Bankası brüt ve net rezervleri yükseldi: Brüt rezervler yüzde 9,9 artarak 155,3 milyar dolara, net rezervler ise yüzde 82 artarak 63,6 milyar dolara çıktı. Swap işlemler yüzde 70 azalarak 22,3 milyar dolara geriledi.

Bütçe açığı yüzde 5'e yakın gerçekleşti: Bütçe gelirlerinin gsyh'ya oranı yüzde 20, bütçe harcamalarının ise yüzde 25 düzeyindedir. Bütçe açığının gsyh'ya oranı yüzde 4,8 olmuştur.

Türkiye'nin borçluluk oranı düşüktür: Türkiye'de borçluluk oranının gsyh'ya oranı yüzde 93'tür. Türkiye'nin borçluluk oranı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında düşük düzeydedir.

Cari açık geriledi: İthalatın gerilemesi, ihracatın ve turizm gelirlerinin artmaya devam etmesi sayesinde cari işlemler açığı hızla daralmış ve 2024 yılında 10 milyar dolara gerilemiştir. Cari açığın gsyh'ya oranı 2,4 puan düşerek yüzde 0,7 seviyelerine inmiştir. Altın ithalatı yüzde yüzde 43 oranında azalmıştır.

Yurtdışı yatırımcıların portföy yatırımları arttı: Cari işlemler açığının finansmanında portföy yatırımları artmıştır. 2024 yılında portföy yatırımları yüzde 107 artarak 12 milyar dolara ulaşmıştır.

Dış borç stoku geriledi: 2024 yılında dış borç stoku 25 milyar dolar artarak 516 milyar dolar olmuştur. Dış borç stokunun gsyh'ya oranı 4 puan azalarak yüzde 39 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Reel sektörün döviz açık pozisyonu yükseldi: Reel sektör net döviz açık pozisyonu 2023 yılsonuna göre 67 milyar dolar artarak 2024 yılsonu itibariyle 137 milyar dolar olmuştur.

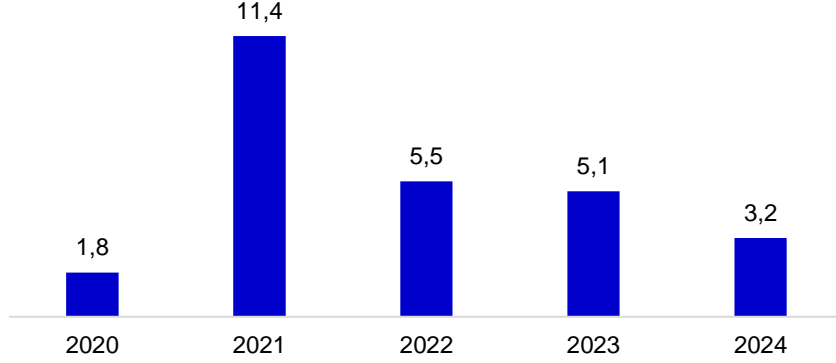
Borsada işlem gören hisselerin piyasa değeri yükseldi. Borsada işlem gören şirketlerin piyasa değeri yüzde 30 artarak 14,8 trilyon TL'ye yükselmiştir. Buna karşılık, piyasa değerinin gsyh'ya oranı 9 puan azalarak yüzde 34 olmuştur.

Türkiye Ekonomisi 2024

Ekonomik büyüme

Türkiye ekonomisi 2024 yılında yüzde 3,2 büyümüştür. Gayri safi yurtiçi hasıla cari fiyatlarla ise yüzde 64 artarak 43.410 milyar TL olmuştur. Gsyh dolar bazında ise yüzde 3,4 oranında artarak 1,3 trilyon dolara yükselmiştir. Kişi başına gelir yüzde 18 artışla 15.463 dolara yükselirken, gsyh deflatörü yüzde 66 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Sabit fiyatlarla yüzde değişme)

Kaynak: TÜİK

Hizmetler sektörü yüzde 3, tarım sektörü yüzde 4, inşaat sektörü ise yüzde 9 büyümüştür.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

	2022	2023	2024
Büyüme (yüzde)			
Cari fiyatlarla	107	77	64
Sabit fiyatlarla	5,5	5,1	3,2
Deflatör (yüzde)	96	68	66
Gsyh			
Milyar TL	15.012	26.545	43.410
Milyar dolar	906	1.130	1.322
Kişi başına gelir (dolar)	10.620	13.110	15.463

Kaynak: TÜİK

Hane halkının nihai tüketim harcamaları reel olarak yüzde 3,7 oranında, kamunun tüketim harcamaları ise yüzde 1,2 oranında artmıştır. Sabit sermaye yatırımları yüzde 3,9 büyümüştür. Hane halkı tüketim harcamalarının gsyh içindeki payı 0,3 puan artarak yüzde 75 olmuştur. Büyümeye en önemli katkı 2,7 puan ile hane halkı tüketiminden gelmiştir. Sabit sermaye yatırımlarının katkısı ise 1 puan, net dış talep katkısı 1,1 puan olmuştur.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tahminlerine göre, yurtiçi tasarrufların gsyh'ya oranı yüzde 27 olarak gerçekleşmiştir. Tasarruf oranının, kamu sektöründe 1,0 puan azalırken, özel sektörde 1,5 puan arttığı tahmin edilmektedir. Yıllık Program'a göre kamu tasarruf açığının gsyh'ya oranı yüzde 3,3, özel sektörün tasarruf fazlası ise yüzde 1,8 olmuştur.

Yurtiçi Tasarruflar ve Tasarruf Dengesi (Gsyh'ya oranı, yüzde)

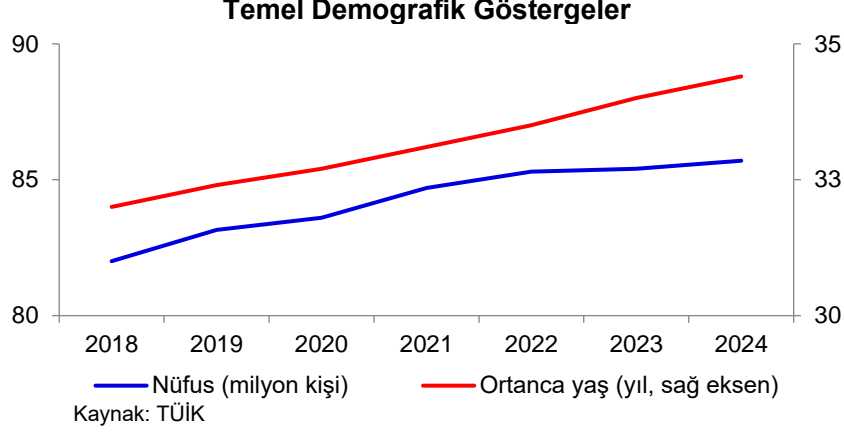
	2022	2023	2024*
Yurtiçi tasarruflar	30,0	26,6	27,0
Kamu	2,0	1,4	0,4
Özel	28,0	25,1	26,6
Tasarruf dengesi	-5,0	-3,4	-1,6
Kamu	-1,9	-2,6	-3,3
Özel	-3,1	-0,8	1,8

* program,

Kaynak: TC Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Demografi

Nüfus 2024 itibarıyla 85,7 milyon kişidir. Nüfusu oluşturan kişilerin yaşları, küçükten büyüğe doğru sıralandığında ortalanca yaş 34,4 olmuştur. Yıllık nüfus artış hızı binde 3,5 düzeyindedir. Türkiye nüfusunun yüzde 68,4'ü çalışma çağındadır.

İşsizlik oranı

İşgücü arzı 35,7 milyon kişi, istihdam ise 32,6 milyon kişi olmuştur. İstihdam 1 milyon kişi artarken, işgücüne katılım oranı 0,9 puan yükselmiştir. İşsiz sayısı 3,1 milyon kişi; işsizlik oranı ise yüzde 8,7 olmuştur.

İstihdam Göstergeleri			
	2022	2023	2024
İşgücü (milyon kişi)	34,3	34,9	35,7
İstihdam (milyon kişi)	30,7	31,6	32,6
İşgücüne katılım oranı (yüzde)	53,1	53,3	54,2
İşsizlik oranı (yüzde)	10,4	9,4	8,7

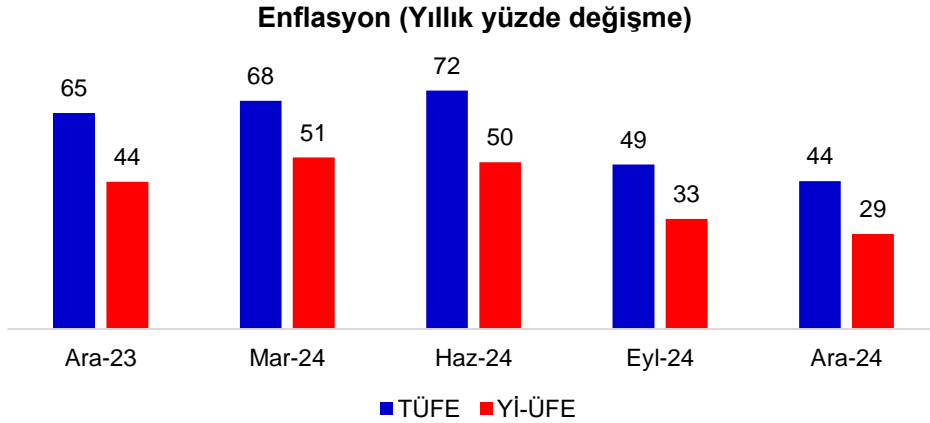
Kaynak: TÜİK.

İşgücü maliyeti

Çalışanların saatlik işgücü maliyeti 2024 yılında yüzde 75,6 artmıştır. Artış, sanayi sektöründe yüzde 81, inşaat sektöründe yüzde 70 ve hizmet ve ticaret sektöründe yüzde 74 civarındadır.

Enflasyon

Tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) yüzde 44,4, yurtiçi üretici fiyatları endeksi (Yİ-ÜFE) ise yüzde 28,5 oranında artmıştır. TÜFE ve Yİ-ÜFE artış oranı yılın ilk yarısında yükseliş kaydettikten sonra, yılın ikinci yarısında aşağı yönlü bir seyir izlemiştir.

Yıllık ortalama fiyat artışı, TÜFE için yüzde 60, Yİ-ÜFE için ise yüzde 42,2 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tüketici enflasyonunun yavaşlamasında sıkı para politikası, iç talepteki yavaşlama ve para piyasalarında sağlanan istikrar etkili olmuştur. Petrol ve petrol dışındaki emtia fiyat artışlarının yavaş seyretmesi de bu sürede olumlu katkı vermiştir.

Faiz oranları

2023 yılının ikinci yarısında politika faizinde başlayan artış geçen yılın ilk çeyreğinde devam etmiştir. İlk çeyrekte toplam 750 baz puan artışla politika faizi yüzde 50'ye çıkarılmıştır. Yıl sonuna kadar bu düzeyde sabit tutulan politika faizi yılın son toplantısında yüzde 47,5'e indirilmiştir. Gösterge tahvil faizi de yılın ilk yarısında yüzde 40'lar seviyesinde yatay bir seyrirde iken Aralık 2024 itibariyle yüzde 37'ye inmiştir.

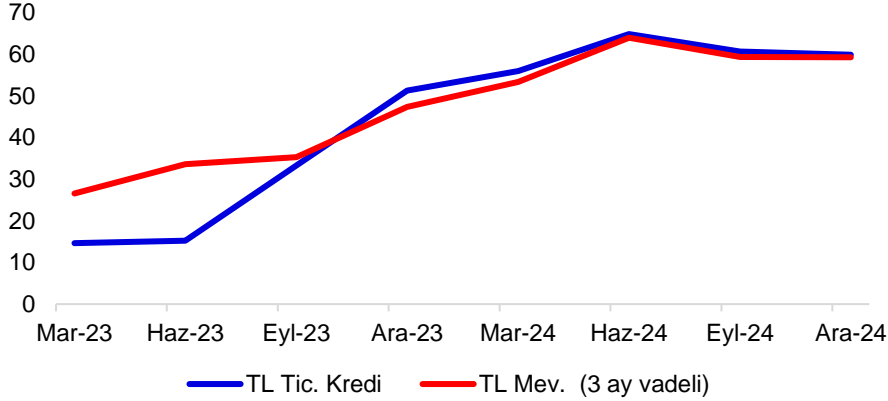
Faiz Oranları (Dönem sonu), Kurlar ve Enflasyon (Yıllık yüzde değişme)

	2023	2024			
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Faiz oranı (yıllık)					
TCMB ağırlıklı ort. fon. mal.	42,5	51,2	51,4	50,0	48,1
Gösterge tahvil getirisi	36,5	44,2	39,3	41,2	37,1
Kurlar					
USD/TL	57,2	68,5	27,2	24,5	19,8
EUR/TL	64,4	67,4	24,7	32,0	12,4
Enflasyon (Tüfe)	65	68	72	49	44

Kaynak: TCMB, TÜİK, Reuters

Ortalama TL ticari kredi faiz oranı 9 puan yükselişle, yüzde 60'a ulaşmıştır. Faiz oranı ihtiyaç kredilerinde yüzde 70 düzeyine yükselmiştir. 3 ay vadeli ortalama TL mevduat faiz oranı ise 12 puan artışla yüzde 59 olmuştur.

Mevduat ve Kredi Faizleri (Yüzde)

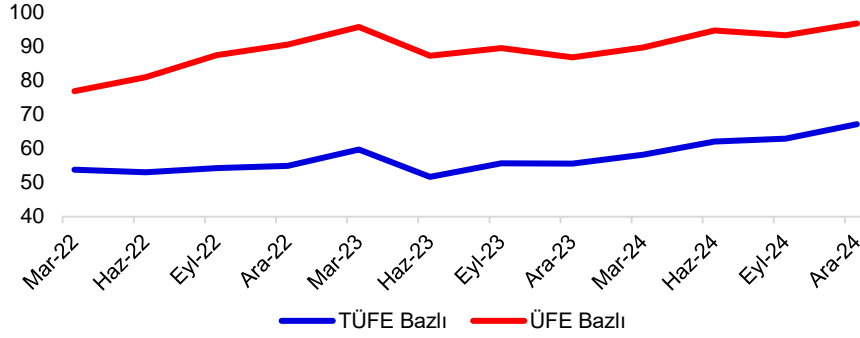

Kaynak: TCMB

Kurlar

TL ABD doları karşısında, 2024 yılında yüzde 20, Euro karşısında ise yüzde 12 oranında değer kaybetmiştir. TL'nin sepet kur (0,5 dolar+0,5 euro) karşısındaki değer kaybı yüzde 16 olmuştur. Tüketici enflasyonuna göre reel kur endeksi yüzde 21 oranında artarak 67 puan olmuştur. ÜFE'ye göre reel kur endeksi yüzde 11 artmıştır.

Reel Efektif Döviz Kuru (2003=100)

Kaynak: TCMB

Merkez Bankası bilançosu

Merkez Bankası bilançosu yüzde 27 oranında büyümüştür. Merkez Bankası analitik bilançosunun gsyh'ya oranı 6 puan artış ile yüzde 19 düzeyinde seyretmiştir. Bilançodaki büyüme önemli ölçüde net dış varlıklardaki hızlı artıştan kaynaklanmıştır.

Net iç varlıklar yüzde 29, net dış varlıklar ise yüzde 113 oranında artmıştır. Para tabanındaki artış ise yüzde 69 olmuştur.

Merkez Bankası Bilançosu (Seçilmiş kalemler, milyar TL)

	2023		2024		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Net dış varlıklar	1.081	558	1.355	1.907	2.299
Net iç varlıklar	1.175	1.882	1.946	1.473	1.513
API	361	-224	-236	191	251
Rezerv para	2.261	2.446	3.309	3.556	4.134
Aktif Toplamı	6.521	6.466	7.291	7.777	8.297

Kaynak: TCMB

Net iç varlıklardaki artışta kur farklarından kaynaklanan zararın etkisi azalırken, likidite yönetiminden kaynaklanan zararın etkisi artmıştır. Her iki kalemin toplamı analitik bilançonun yüzde 24'ünü oluşturmuştur.

Yılın ikinci yarısından itibaren sermaye girişlerinin artması, TL talebinin güçlenmesi ve Merkez Bankası taraflı döviz işlemlerinin etkisiyle TL likiditesinde artış olmuştur. Söz konusu dönemde oluşan fazla likiditenin para piyasası fonlarına yöneldiği görülmüştür. Merkez Bankası tarafından oluşan fazla likiditenin sterilize edilmesi amacıyla daha yüksek zorunlu karşılık, TL depo ihaleleri gibi araçlar kullanılmıştır.

Uluslararası rezervler

Merkez Bankası'nın brüt uluslararası rezervleri 14 milyar dolar artarak 155 milyar dolara ulaşmıştır. Yıl sonu itibarıyla döviz rezervleri 91 milyar dolar, altın rezervleri ise 64 milyar dolar düzeyindedir.

Uluslararası rezervler (Milyar dolar, yüzde)

	2023	2024	Değişme (milyar dolar)	Değişme (yüzde)
Brüt rezervler	141	155	14	10
Uluslararası yükümlülükler	106	92	-14	-13
Net rezervler	35	64	29	83
Swap işlemler	72	22	-50	-69
Swap hariç net rezervler	-34	42	77	-

Kaynak: TCMB

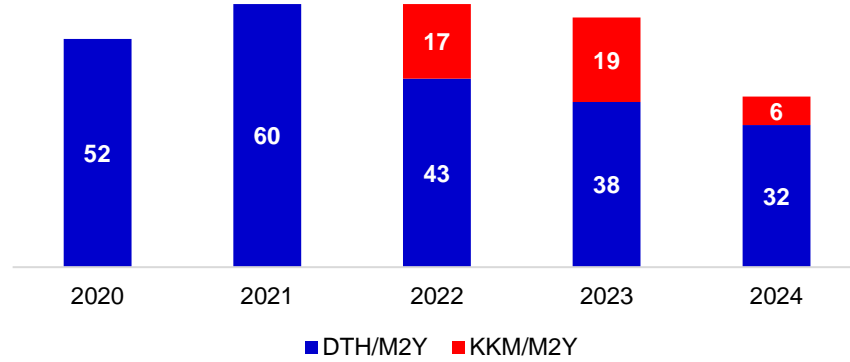
Merkez Bankası'nın toplam döviz yükümlülükleri 14 milyar dolar azalarak, 92 milyar dolara gerilemiştir. Brüt rezervlerdeki artışın ve uluslararası yükümlülüklerdeki düşüşün etkisiyle net rezervler 29 milyar dolar artarak, 64 milyar dolara yükselmiştir. Swap işlemlerdeki 50 milyar dolarlık azalmayla birlikte net rezervlerdeki artış 64 milyar dolar olmuştur ve swap işlemler sonrası net rezervler 133 milyar dolara yükselmiştir.

Yurtdışı ve yurtiçi yatırımcıların güçlü TL talepleri rezerv birikimini desteklemiştir. Benzer şekilde, kur korumalı mevduat hesapları da 57 milyar dolar azalmıştır. Swap ve kur korumalı hesaplardaki gerileme dikkate alındığında net rezervlerdeki artış 135 milyar dolar olmuştur. Brüt rezervlerin, vadesine 12 ay kalan kısa vadeli borçlara oranı yüzde 126'ya yükselmiştir.

Para talebi ve para ikamesi

TL para talebi (KKM hariç) yüzde 49 artmıştır. Kur korumalı mevduat dahil, yabancı para mevduatı da içeren M2Y ise yüzde 28,5 oranında artmıştır. KKM hariç TL para talebinin (M2)'nin gsyh'ye oranı yüzde 27 olmuştur. Kur korumalı ve yabancı para mevduatı da içeren M2Y'nin gsyh'ya oranı ise yüzde 51'den yüzde 40'a gerilemiştir. Yabancı para mevduatın M2Y içindeki payı yüzde 38'den yüzde 32'ye gerilemiştir. Bu düşüşte kur korumalı mevduat etkili olmuştur.

Para İkamesi (Yüzde)

Kaynak: TCMB, BDDK

Bütçe açığı

Bütçe gelirleri yüzde 67, giderler ise yüzde 64 artmıştır. Faiz harcamaları yüzde 88 büyümüştür. Bütçe açığı 2,1 trilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçesi (2024*)

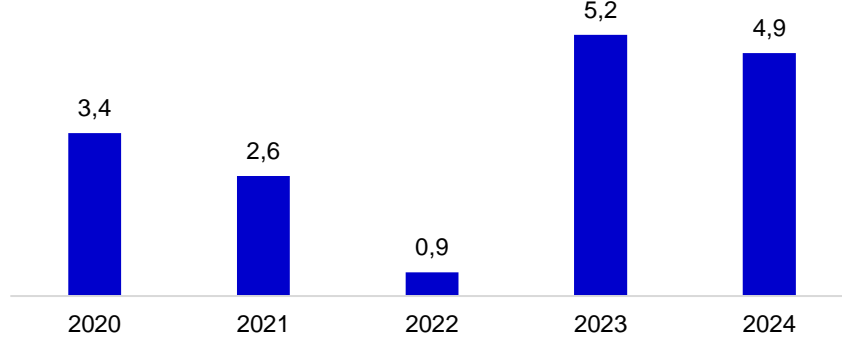
	Milyar TL	Yüzde değ.	Gsyh'ya oran (yüzde)
Bütçe gelirleri	8.671	67	20,0
Bütçe harcamaları	10.777	64	24,8
Faiz harcamaları	1.270	88	2,9
Faiz dışı	9.507	61	21,9
Bütçe dengesi	-2.106	-53	-4,9
Faiz dışı denge	-836	-18	-1,9
Finansman	2183	217	5,0
Dış borçlanma (net)	120	21	0,3
İç borçlanma	1623	88	3,7
Kasa ve Banka	440	261	1,0

* Geçici.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı.

Toplam kamu gelirlerinin gsyh'ya oranı yüzde 19,5, giderlerin payı ise yüzde 24,8 olmuştur. Bütçe açığının gsyh'ya oranı yüzde 4,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Deprem harcamalarının gsyh'ya oranı yüzde 2,8 olmuştur.

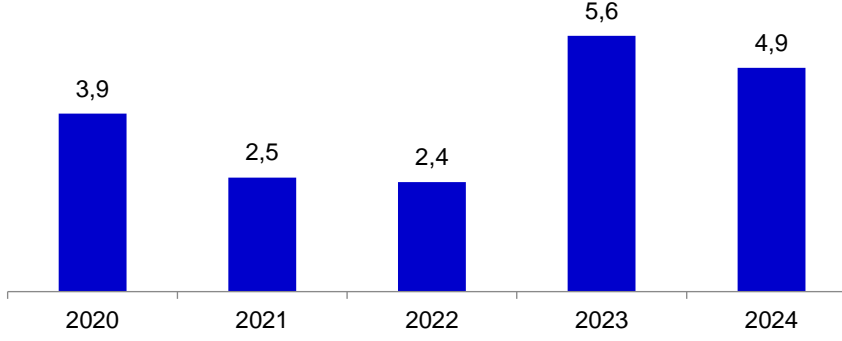
Bütçe Açığının Gsyh'ya Oranı (Yüzde)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı.

Bütçe açığının dörtte üçü iç borçlanma ile fonlanmıştır. Net dış borçlanmanın finansman içindeki payı ise yüzde 7 düzeyinde kalmıştır. TL sabit faizli iç borçlanmanın ortalama maliyeti yüzde 36,6, ortalama vadesi bir önceki yıla göre 17,2 ay düşerek 47,9 ay olmuştur.

Kamu Kesimi Borçlanma Gereğinin Gsyh'ya Oranı (Yüzde)

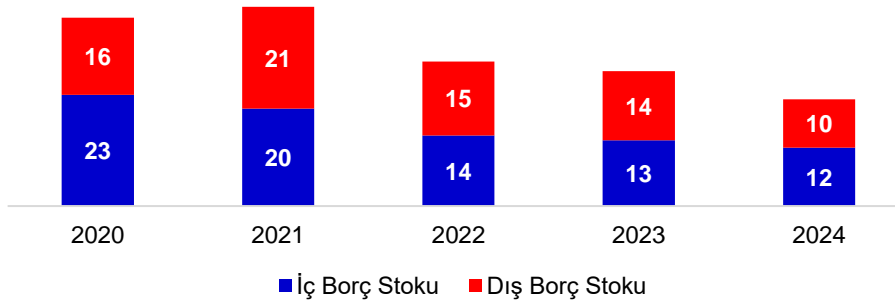
Kaynak: TC Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Kamu borçlanma gereğinin gsyh'ya oranının ise yüzde 4,9 olduğu tahmin edilmektedir.

Kamu borç stoku

Kamu kesiminin toplam borç stoku 2024 yılında 2023 yıl sonuna göre yüzde 36 oranında artarak 9.955 milyar TL olmuştur. Bu borcun yüzde 54'ünü oluşturan iç borç stokunun gsyh'ya oranı ise yüzde 12 düzeyindedir. Kamu net borç stokunun gsyh'ya oranı ise yüzde 17'dir.

Kamu Borç Stoku (Gsyh'ya oran, yüzde)

Kaynak: TC Hazine ve Maliye Bakanlığı

Merkezi yönetim borç stokunun yüzde 44'ü TL, yüzde 56'sı ise yabancı para cinsindendir. Sabit faizli borç stokunun toplam içindeki payı yüzde 69, değişken faizli olanların yüzde 25, TÜFE'ye endeksli olanların ise yüzde 6'dır.

İç borç stokunun yüzde 68'i bankalar, yüzde 20'si banka dışı kesim, yüzde 10'u ise yurtdışı yatırımcılar tarafından tutulmuştur. İç borç stokunun banka aktiflerine oranı ise yüzde 19'dur.

Finansal varlıkların gsyh'ya oranı

Finansal varlıkların gsyh'ya oranı yüzde 99 düzeyinde kalmıştır. Kur korumalı mevduat dahil, yabancı para mevduatın gsyh'ya oranı hızlı düşmüştür. TL mevduatın oranı ise 2 puan artarak yüzde 24'e yükselmiştir. Özel sektör menkul kıymetlerin oranı yüzde 46 olurken, kamu menkul kıymetlerin oranı yüzde 11 olmuştur.

Finansal Aktifler (Gsyh'ya oranı, yüzde)			
	2022	2023	2024
Para ve para benzeri araçlar	62	58	47
Türk lirası (KKM dahil)	35	26	29
Yabancı para	27	32	18
Menkul kıymetler	54	56	46
Özel*	44	45	36
Kamu	13	12	11
Sigorta	4	5	6
Toplam	120	119	99

Kaynak: TCMB, SPK HMB, TÜİK
*: Ekim 2024 verileridir.

Sigorta primlerinin ve emeklilik fonlarının oranı artmaya devam etmiş ve yüzde 6'ya yükselmiştir.

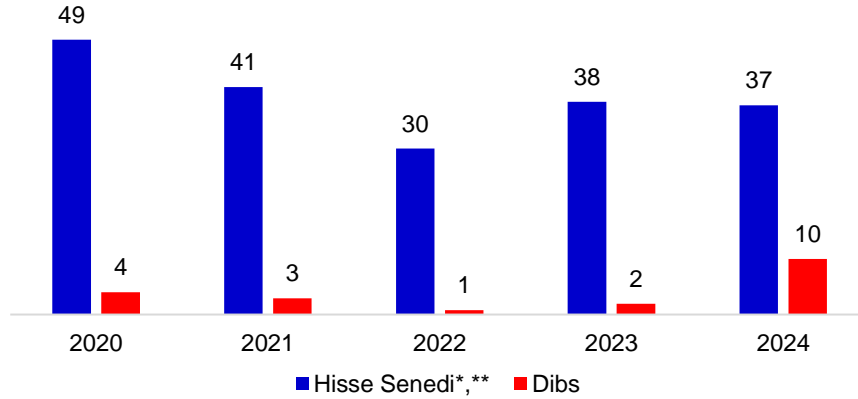
Şirketlerin piyasa değeri

Borsa İstanbul 100 endeksi 2024 yılında TL bazında yüzde 30, dolar bazında ise yüzde 8,4 yükselmiştir. Pay senedi piyasasında yatırımcı sayısı Ekim 2024 itibarıyla 626 bin kişi azalarak 7 milyon kişi olmuştur.

Borsa İstanbul'a kote olan şirket sayısı Ekim 2024 itibarıyla 570'tir. Piyasa değeri yüzde 30 artarak 14,8 trilyon TL'ye (419 milyar dolar) yükselmiştir. Piyasa değerinin gsyh'ya oranı 9 puan azalarak, yüzde 34 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Yurtdışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBs portföyleri toplamının gsyh'ye oranı yüzde 5,9'dur. Bu yatırımcıların hisse senedi piyasasındaki payı yüzde 37,3 (Ekim 2024), DİBs piyasasındaki payı ise yüzde 10 olmuştur.

Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Payları (Yüzde)

Kaynak: SPK, HMB

*: Saklamadaki pay senetleri (BIST şirketlerinin halka açık bölümünün piyasa değerine göre) üzerinden hesaplanmıştır. **: Ekim 2024

Dış ticaret açığı

Dış ticaret hacmi 2023 yılına göre yüzde 2 azalışla 606 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret hacminin gsyh'ya oranı yüzde 46, dış ticaret açığının gsyh'ya oranı ise yüzde 6'dır. İhracatın gsyh'ya oranı yüzde 20 seviyesine gerilerken, ithalatın gsyh'ya oranı 6 puan düşerek yüzde 26 olmuştur.

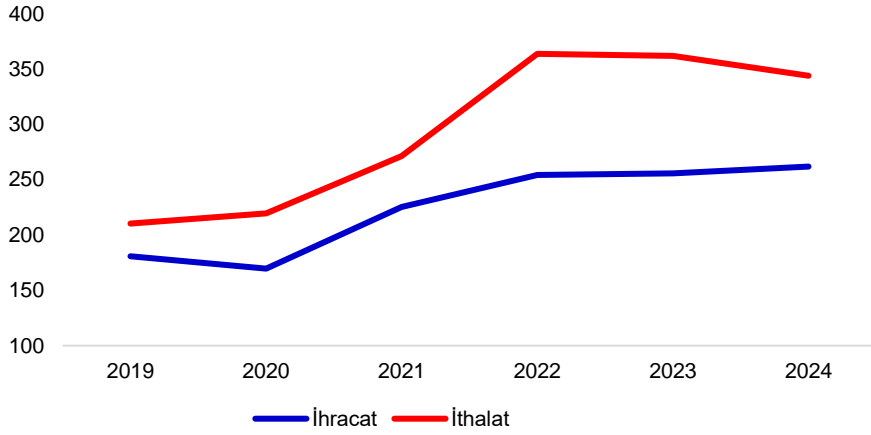
Dış Ticaret (Milyar dolar)

	2022	2023	2024
İhracat	254	256	262
İthalat	364	362	344
Dış ticaret açığı	110	106	82
Dış ticaret açığı/gysh (yüzde)	12	9	6

Kaynak: TÜİK.

Dış ticaret açığı bir önceki yıla göre yüzde 23 azalışla 82 milyar dolara gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı 5 puan artarak, yüzde 76 olmuştur. İhracat yüzde 2,4 oranında artarak 262 milyar dolara ulaşmıştır. İthalat ise yüzde 5 oranında daralarak 344 milyar dolara gerilemiştir.

Dış Ticaret (Milyar dolar)

Kaynak: TÜİK

İhracatın yüzde 13'ünü sermaye malları, yüzde 36'sını tüketim malları ve yüzde 50'sini ara malları oluşturmıştır. İhracatın yüzde 94'ü imalat sanayi tarafından yapılmıştır. Tarımın ihracat içindeki payı yüzde 4 olmuştur. Madencilik ve diğer faaliyet alanlarının toplam payı yüzde 2'dir. İthalatın yüzde 15'ini sermaye malları, yüzde 16'sını tüketim malları ve yüzde 69'unu ara malları oluşturmıştır. İthalatın yüzde 30'u euro, yüzde 60'ı dolar üzerinden yapılırken, ihracatın yüzde 47'si euro; yüzde 46'sı dolar ile yapılmıştır. TL ile yapılan dış ticaretin toplam içindeki payı yüzde 5,7'dir.

Mal Grupları İtibariyle Dış Ticaret (2024)

	İhracat			İthalat		
	Milyar dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay	Milyar dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay
Sermaye	34	1	13	51	-4	15
Ara mallar	131	1	50	238	-9	69
Tüketim	94	3	36	54	14	16
Diğer	3	54	1	1	141	0
Toplam	262	2	100	344	-5	100

Kaynak: TÜİK

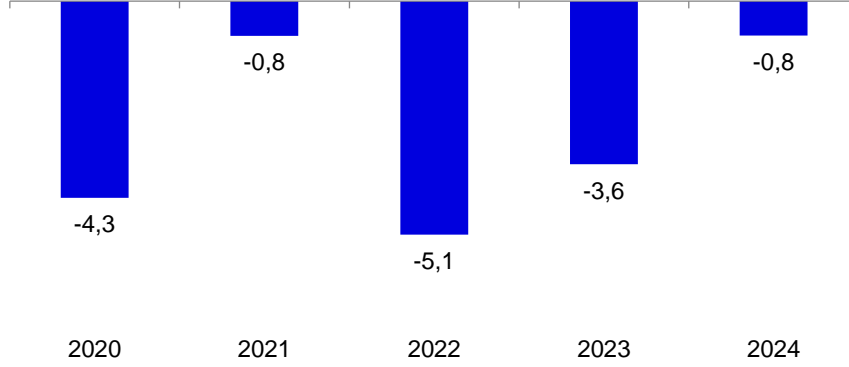
Miktar bazında ihracat yatay kalırken, ithalat ise yüzde 9 artmıştır. Fiyat endeksi ihracatta değişmezken, ithalatta ise yüzde 1 azalmıştır.

Parasal olmayan altın ithalat yüzde 43 düşüş ile 17 milyar dolar olurken, altın ihracatı 3,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Cari işlemler dengesi

Cari işlemler hesabı 2024 yılında 10 milyar dolar, gsyh'nın yüzde 0,8'i oranında açık vermiştir. Enerji ve temel girdi maliyetlerindeki gerileme, iç talepteki görece yavaşlama, altın ithalatındaki düşüş yanında turizm gelirlerindeki artış bu gelişmeyi etkileyen başlıca faktörler olmuştur. Turizm gelirleri yüzde 12 artarak 56 milyar dolara ulaşmıştır.

Cari İşlemler Dengesi (Gsyh'ya oran, yüzde)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

Net sermaye girişi 23 milyar dolardır. Doğrudan yatırımlar yoluyla net sermaye girişi 5 milyar dolar olmuştur. Gayri menkul yatırım tutarı 2,8 milyar dolardır. Portföy yatırımlarında ise net 12 milyar dolarlık giriş gerçekleşmiştir.

Sermaye ve Finans Hesapları (Milyar dolar)

	2022	2023	2024
Cari işlemler hesabı	-49	-40	-10
Finans hesabı(net)	35	51	23
Doğrudan yatırımlar(net)	9	5	5
Portföy yatırımları(net)	-14	6	12
Diğer yatırımlar(net)	40	39	7
Net hata ve noksan	26	-11	-13
Genel denge	-12	2	-0,5
Resmi rezervler	12	-2	0,5

Kaynak: TCMB

Bankalar, diğer sektörler ve Merkez Bankası aracılığıyla gerçekleşen diğer yatırımlardan ise 7 milyar dolar düzeyinde net giriş olmuştur.

Net hata noksan kaleminden 13 milyar sermaye çıkışı yaşanmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak resmi rezervler 0,5 milyar dolar artmıştır.

Dış borç stoku

Dış borç stoku 25 milyar dolar artarak 516 milyar dolara ulaşmıştır. Dış borç stokunun gsyh'ya oranı 39'dur. Dış borç stoku kamu kesiminde (TCMB hariç) 15 milyar dolar artarak 216 milyar dolara yükselirken, özel sektörde ise 21 milyar dolar artarak 264 milyar dolara yükselmiştir.

Dış Borç Stoku (Milyar dolar)

	2022	2023	2024
Uzun vadeli	300	315	336
Kamu	156	167	177
TCMB	0	0	0
Özel	144	148	159
Finansal kuruluşlar	55	59	66
Finansal olmayan kuruluşlar	89	89	93
Kısa vadeli	148	176	180
Kamu	29	35	40
TCMB	33	46	35
Özel	87	95	105
Finansal kuruluşlar	34	35	44
Finansal olmayan kuruluşlar	53	60	61
Toplam	449	491	516

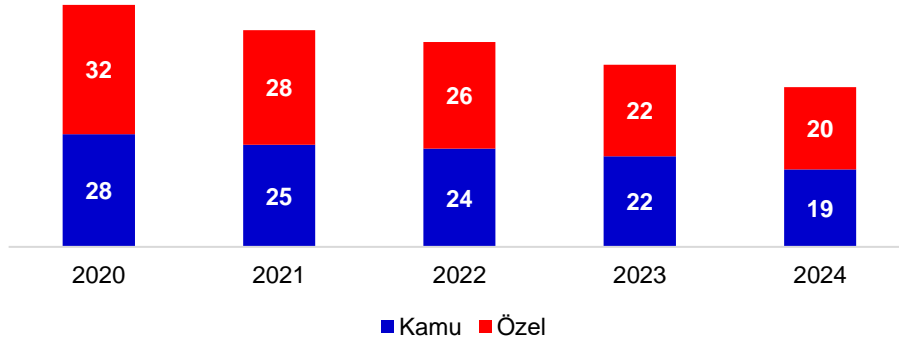
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Uzun vadeli dış borç stoku 2023 yıl sonuna göre 21 milyar dolar, kısa vadeli dış borç stoku ise 4 milyar dolar artmıştır. Böylece kısa vadeli borç stokunun toplam borç stoku içindeki payı yüzde 36'dan yüzde 35'e gerilemiştir.

Dış borç stokunun yüzde 49'u kamu kesimine (TCMB dahil), yüzde 51'i özel sektöre aittir. Özel sektör içinde finansal kuruluşların dış borç stoku 16 milyar dolar, finansal olmayan kuruluşların ise 6 milyar dolar artmıştır. Özel finansal kuruluşların borcu 109 milyar dolar, finansal olmayan özel şirketlerin borç stoku 155 milyar dolardır.

Uzun vadeli dış borç stokunun 54 milyar doları resmi kreditorlere, 138 milyar doları ise özel kreditorlere aittir. Resmi kreditorler içinde en büyük pay 40 milyar dolar ile uluslararası kuruluşlara olan borçlardadır. Uzun vadeli dış borç stokunun 144 milyar dolarlık bölümünü tahviller oluşturmaktadır.

Dış Borç Stoku/Gsyh (Yüzde)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Uzun vadeli borçların gsyh'ya oranı yüzde 25 olurken, kısa vadeli borçların oranı ise yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir.

Reel sektörün döviz pozisyonu

Finansal kesim dışındaki firmaların varlıkları 2024 yılında 17 milyar dolar azalarak 166 milyar dolar, yükümlülükleri ise 50 milyar dolar artarak 303 milyar dolar olmuştur. Bu şirketlerin net döviz açıkları 70 milyar dolardan 137 milyar dolara yükselmiştir.

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri (Milyar dolar)

	2022	2023	2024
Varlıklar	175	184	166
Yükümlülükler	251	253	303
Döviz pozisyonu	-76	-70	-137
Kısa Vadeli Varlıklar	153	158	135
Kısa Vadeli Yükümlülükler	82	92	116
Kısa vadeli döviz pozisyonu	70	66	19

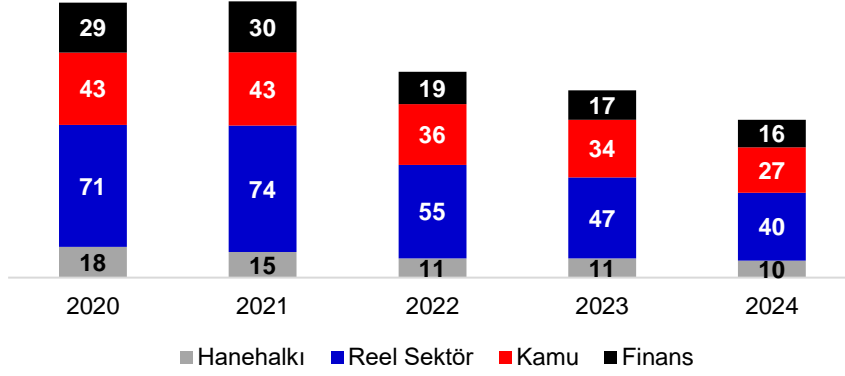
Kaynak: TCMB

Borçluluk oranı

Türkiye'de borçluluğun gsyh'ya oranı yüzde 93'tür. Bu oran hane halkında yüzde 10, reel sektör firmalarında yüzde 40, finansal kuruluşlarda ise yüzde 27'dir.

Türkiye'de borçluluk oranı 2024 yılında azalırken, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ortalamasının altında seyretmektedir. Bu oran gelişmiş ülkelerde ortalama 377, gelişmekte olan ülkelerde ise ortalama yüzde 245'tir.

Borçluluk Oranı (Gsyh'ya oran, yüzde)

Kaynak: IIF

Orta Vadeli Program

Orta Vadeli Program, 2025-2027 dönemine ait temel makro büyüklüklere ilişkin hedefleri içermektedir. Orta Vadeli Program'da (OVP) 2025-2027 döneminde büyümenin yüzde 4,5 olması hedeflenmektedir.

Temel Ekonomik Büyüklükler* (Yüzde)

	2025	2026	2027
Gsyh (reel büyüme)	4,0	4,5	5,0
Cari işlemler dengesi/ gsyh	-2,0	-1,6	-1,3
Enflasyon	17,5	9,7	7,0
İşsizlik oranı	9,6	9,2	8,8
Merkezi yönetim bütçe açığı/gsyh	3,1	2,8	2,5
Merkezi yönetim faiz dışı denge/gsyh	0,0	0,3	0,6

* Hedef.

Kaynak: TC Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Program döneminde sürdürülebilir büyümenin sağlanması için kademeli olarak enflasyonun tek haneli seviyelere düşürülmesi, yapısal reformlarla verimliliğe dayalı üretim ve istihdamın artırılması temel amaç olarak belirlenmiştir. Bu dönemde talep koşullarının enflasyona düşürücü yönde etki yapması sağlanırken arz yönlü büyüme dinamiklerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Programa göre enflasyon, 2025 yılında yüzde 17,5 seviyesinde ger ekleŖecek, 2026 ve 2027 yıllarında sırasıyla yüzde 9,7'ye ve yüzde 7'ye gerileyecektir.

Cari iŖlemler açığının gsyh'ya oranının Program dönemi boyunca azalması ve 2027 yılında yüzde 1,3 olarak ger ekleŖmesi öngörülmektedir.

Bankacılık Sektörü Genel Değerlendirme¹

Bankacılıkta Genel Görünüm

Bankacılık sektörü uluslararası ekonomideki gelişmeleri yakından izlemektedir. Gelişmelerin ülkemize ve finansal sektöre olan muhtemel etkileri hassasiyetle değerlendirilmekte ve içselleştirilmektedir. Dünyada giderek artan korumacılık eğiliminin, yaptırımların, yüksek tarifelerin ve yeniden kutuplaşma yaklaşımının iklim ile çevre risklerinin azaltılmasına yönelik dönüşüme ilişkin düzenleme ve uygulamalar gündemin öncelikli konuları arasındadır. Teknolojideki yenilikler, müşteri talepleri ve verimlilik prensipleri dikkate alınarak ürün, hizmet ve ödeme sistemlerine ilişkin iş süreçlerine aktarılmaktadır. Bankacılık sektörü iklim ve çevre risklerinin yönetilmesinde yüksek bir duyarlılığa sahiptir. Yeşil finansmanın artırılması amacıyla uluslararası kural setine ve raporlama tekniklerine uyum sağlamaya çaba gösterilirken, yeşil dönüşüm alanında müşterilere rehberlik yapılmaktadır.

Bankacılık sektörü, makroekonomik istikrarı hedefleyen Orta Vadeli Programı önemli bulmakta ve desteklemektedir. Sonuçların Program hedefleri ile uyumlu olması, faaliyet ortamını iyileştirmekte, katkı sağlamakta, öngörülebilirliği arttırmakta ve beklentilerin iyileşmesine katkı sağlamaktadır.

Bankalar, ekonomi yönetimi ile yüksek iletişim içinde ve yapıcı koordinasyonla, ekonomi politikasını doğru anlamaya ve müşterilerine doğru aktarmaya çaba göstermiştir. Dış gelişmelerin de etkisiyle belirsizliklerin arttığı ve risklerin yüksek kaldığı dönemlerde, sektör ihtiyatlı bir yaklaşım içinde olmuştur. Bilançonun büyümesi yavaşlamış, milli gelire oranı düşmüştür. Aktif kalitesi ve likidite yüksek kalmıştır. Sermaye yeterliliği uluslararası ortalamalara yakın seyretmiştir. Ortalama özkaynak karlılığı enflasyonun gerisindedir.

Bilanço büyüklüğü: Bilançonun büyüklüğü 32,7 trilyon TL (926 milyar dolar)'dır. Bilançonun gayri safi milli gelire oranı 2023 yılına göre 15 puan gerileyerek yüzde 75'e düşmüştür.

Krediler: Krediler 16 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin milli gelire oranı 7 puan azalarak yüzde 37'ye gerilemiştir. Toplam krediler içinde YP kredilerin payı 5 puan artarak yüzde 37'ye yükselmiştir.

Kredilerin toplam aktifler içindeki payı yüzde 49'dur. Toplam krediler içinde kurumsal kredilerin payı yüzde 50, KOBİ kredilerinin payı yüzde 26 ve bireysel kredilerin payı yüzde 24 olmuştur.

Ticari krediler sektörel bazda geniş bir yelpazeye yayılmıştır. İmalat sanayinin toplam krediler içindeki payı 2 puan yükselerek yüzde 32 olmuştur. Tarım, ulaşım ve inşaat sektörlerinin payı bir önceki yıla göre aynı kalırken; enerji, ticaret sektörlerinin payı gerilemiştir.

Kredi/mevduat oranı düşmüştür: Kredi mevduat oranı 5 puan artarak yüzde 84'e yükselmiştir. Bu oran TL'de yüzde 126'dan yüzde 90'a düşerken; YP'de ise (KKM dahil) yüzde 44'ten yüzde 77'ye yükselmiştir.

Tahsili gecikmiş alacaklar: Kredi riski makul bir düzeyde seyretmiştir. Tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 1,8 olmuştur. Bu oran ticari kredilerde yüzde 1,4, bireysel kredilerde ise yüzde 2,9'dur. Tahsili gecikmiş alacakların yüzde 77'si için özel karşılık ayrılmıştır.

¹ Aksi belirtilmedikçe mevduat, kalkınma ve yatırım ile katılım bankalarını içerir. BDDK verileri kullanılmıştır.

Menkul kıymetler portföyü: Büyük bölümü Devlet iç borçlanma senetlerinden oluşan menkul kıymetler cüzdanının toplam aktiflere oranı yüzde 16'dır.

Mevduat: Toplam mevduat 19 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Toplam mevduatın gayri safi yurtiçi hasılaya oranı 12 puan düşerek yüzde 44'e gerilemiştir. TL mevduatın (KKM ve DDM hariç) gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı 2 puan artarak yüzde 26'ya yükselmiştir.

Toplam mevduat içinde TL'nin payı 2023'te yüzde 42 iken Aralık 2024'te yüzde 59'a yükselmiştir. Toplam mevduatın yüzde 6'sını KKM oluşturmuştur. Yabancı para mevduatın dolar karşılığı (KKM dahil) Aralık 2023'te 292 milyar dolar iken Aralık 2024'te 219 milyar dolara gerilemiştir.

Kur korumalı mevduat: Kur korumalı mevduat (KKM) Aralık 2024 itibarıyla 32 milyar dolardır.

Toplam mevduatın ortalama vadesi 2,2 aydır.

Mevduat dışı kaynaklar: Mevduat dışı kaynakların toplamı 7.347 milyar TL'dir. Bunun yüzde 48'i banka kredileri, yüzde 14'ü menkul kıymet ihracı ve yüzde 31'i repo işlemlerinden sağlanan fonlardan oluşmaktadır.

Özkaynaklar: Özkaynaklar yüzde 34 oranında artarak 2.898 milyar TL'ye, dolar cinsinden ise yüzde 13 artarak 83 milyar dolara yükselmiştir.

Bilançonun TL-YP dağılımı: TL varlıkların aktifler içindeki payı 2 puan artarak yüzde 64'e, pasifler içindeki payı ise 4 puan artarak yüzde 61'e yükselmiştir.

Sermaye yeterliliği: Yasal özkaynakların risk ağırlıklı varlıklara oranı yüzde 19,7; çekirdek rasyo ise yüzde 15,6 ile yüksek bir düzeyde seyretmiştir.

Likidite oranı: Likidite oranı yüzde 152'dir.

Kar: Net kar yüzde 9 artarak 659 milyar TL olmuştur.

Karlılık: Yıllık ortalama özkaynak karlılığı yüzde 35'ten yüzde 26'ya, yıllık ortalama aktif karlılığı ise yüzde 3,2'den yüzde 2,3'e gerilemiştir. Ortalama özkaynak karlılığı enflasyonun altındadır.

Faiz marjı: Faiz marjının ortalama aktiflere oranı geçen yıla göre 0,3 puan düşerek yüzde 3,5 olmuştur.

Kur riski: Net genel pozisyonun yasal özkaynaklara oranı yüzde 1,3 olmuştur. Kur riski dengeli seyretmiştir.

Dış varlık ve dış yükümlülükler: Bankacılık sektöründe yurtdışı varlıkların toplamı 67 milyar dolar, yurtdışı yükümlülüklerin toplamı ise 169 milyar dolardır.

Yeniden yapılandırma: Yeniden yapılandırılan kredi miktarı (mevduat ile kalkınma ve yatırım bankaları için) Eylül 2024 itibarıyla 646 milyar TL olmuştur. Bu rakam, kredi hacminin yüzde 4,8'idir.

Birinci grupta sınıflandırılan kredilerin toplam içindeki payı yüzde 90'dır; ikinci grup kredilerin payı ise yüzde 8 olmuştur.

Kar dağıtımı: Bankaların 2023 yılında dağıttıkları kar miktarı, tüm bankalar için yüzde 7 ve ilk on banka için ise yüzde 7,3'tür. Kar dağıtımı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) belirlediği esaslar çerçevesinde banka bazlı olarak yapılmıştır.

Bankaların piyasa değeri: BİST'te işlem gören bankacılık sektör hisselerinin piyasa değeri 40 milyar dolardan 56 milyar dolara yükselmiştir. Bankacılık sektörü piyasa değerinin toplam piyasa değerine oranı yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. Piyasa değerinin defter değerine oranı 1,1'den 1,4'e yükselmiştir.

Grupların sektör payı: Toplam aktiflere göre, mevduat bankalarının payı yüzde 86, kalkınma ve yatırım bankalarının payı yüzde 6, katılım bankalarının payı ise yüzde 8'dir. Kamu mevduat bankaları yüzde 38 oranında piyasa payına sahiptir. Özel sermayeli mevduat bankalarının payı yüzde 28, yurtdışı yerleşiklere ait mevduat bankalarının payı ise yüzde 20'dir.

İlk beş ve on banka payı: Eylül 2024 itibarıyla, ilk beş bankanın aktiflerinin sektör payı yüzde 61; ilk on bankanın payı ise yüzde 89'dur.

TCMB Tarafından Uygulanan Politikalar

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) 2024 yılında devam eden enflasyon baskısıyla politika faiz oranını ilk çeyrekte yüzde 50 seviyesine kadar artırmış ve Kasım ayına kadar söz konusu seviyede tutmuştur. 2024 yılı Aralık ayı itibariyle 250'şer baz puanlık indirimlerle politika faizi yüzde 42,5 seviyesine indirmiştir. TCMB politika faizine ek olarak makro ihtiyati tedbirleri de uygulamaya devam etmiştir.

TL Varlıkların Payının Arttırılması ve KKM

TCMB tarafından TL mevduatın payının arttırılması ve Kur Korumalı Mevduattan (KKM) çıkış stratejisine yönelik adımlar atılmıştır. Bu çerçevede, tüzel kişiler için TL mevduat payı hedefi kaldırılmış ve döviz yükümlülüğü olan tüzel kişilerin YP veya TL cinsinden mevduatlarına sağlanan destek kaldırılmıştır. KKM'nin yenilenmesine ilişkin hedef kademeli olarak indirilmiştir. Ayrıca, KKM hesapları için asgari faiz oranının politika faizine oranı düşürülmüş, KKM için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıklara nema ödenmesi, yeni açılan ve yenilenen KKM hesapları için kaldırılmıştır. KKM için uzun vadeli hesap açma ve yenileme imkânı kaldırılmıştır.

TCMB'nin KKM konusundaki kararlarına ek olarak T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından KKM hesaplarına yönelik vergi düzenlemeleri yapılmıştır.

Böylece, 2023 yılı sonunda 2,6 trilyon TL (89 milyar dolar) ile toplam mevduatın yüzde 18'ini oluşturan KKM 2025 yılı Şubat ayı sonu itibariyle 825 milyar TL'ye (23 milyar dolar) gerilemiş ve toplam mevduatın yüzde 4'ünü oluşturmuştur.

Zorunlu Karşılıklar ve Likidite Düzenlemeleri

TCMB artan TL likiditesini, zorunlu karşılıklar (ZK), depo ihaleleri, satım yönlü döviz ve altın karşılığı TL Swap aracılığıyla yönetmiştir. Bu çerçevede, kısa vadeli TL mevduatlara uygulanan ZK oranları yükseltilirken; YP mevduat için TL edilmesi gereken ZK oranı indirilmiştir. Ayrıca bankaların 1 yıla kadar vadeli TL yurt dışı repo işlemlerinden sağlanan fonlar, yurt dışından kullanılan krediler ve yurt dışı bankalar mevduatı yükümlülükleri için ZK oranı arttırılmıştır. TCMB tarafından kaldırılacak oranına göre ilave zorunlu karşılık tesisi uygulaması sonlandırılmıştır.

TCMB, piyasadaki fazla likiditeyi ağırlıklı olarak gecelik vadedeki depo alım ihaleleri ile sterilize etmekle birlikte bu işlemlere ek olarak, haftalık ve aylık vadeli depo alım ihaleleri ve satım yönlü döviz/altın karşılığı TL swap ihaleleri de düzenlemektedir.

Kredi Büyüme Sınırlamaları

TCMB tarafından, 2024 yılında kredi büyümesine dayalı ZK uygulaması getirilmiş ve hem TL hem de YP kredilere büyüme sınırı uygulanmıştır. Bir başka ifade ile büyüme sınırını aşan kredi tutarı kadar TL zorunlu karşılığın bloke edilmesine karar verilmiştir. TL ticari kredilere ilişkin yüzde 2 olan büyüme sınırı KOBİ (yüzde 2,5) ve diğer ticari krediler (yüzde 1,5) için farklılaştırılmıştır. Ayrıca KOBİ'lere, KOSGEB desteğiyle veya uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından sağlanan kaynaklarla sürdürülebilirlik kapsamında kullanılan TL krediler büyüme sınırından muaf tutulmuştur.

YP kredilerdeki artışa dayalı olarak da kredi büyüme sınırı getirilmiştir. YP kredilerdeki büyüme sınırı sırasıyla yüzde 1,5, yüzde 1 ve son olarak yüzde 0,5 olarak güncellenmiştir.

Diğer Düzenlemeler

Açık Piyasa, Bankalararası Para Piyasası ve Döviz Piyasası işlemlerinde geçerli olan teminat iskonto oranları, TÜFE'ye endeksli DİBS ve kira sertifikalarında yüzde 80'den yüzde 30'a indirilmiştir.

İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinde günlük limit arttırılmış, kullandırım için net ihracatçılık şartı kaldırılarak yerine ihracatçı skoru uygulaması getirilmiştir. Ayrıca, ihracat bedellerinin TCMB'ye satış oranı asgari yüzde 40'tan yüzde 30'a düşürülmüştür.

Bankacılık Sektörü 2024

Genel Bilgiler

Faaliyetteki bankalar

Faaliyet gösteren banka sayısı, Aralık 2024 itibarıyla 67 olmuştur. Bankaların 37 tanesi mevduat bankası, 20 tanesi ise kalkınma ve yatırım bankasıdır. Mevduat bankalarından 4'ü kamusal sermayeli, 11'i özel sermayeli bankadır. Türkiye'de 9 adet katılım bankası bulunmaktadır.^[1]

Banka sayısı

	2022	2023	2024
Mevduat bankaları	35	34	37
Kamu sermayeli	3	3	4
Özel sermayeli	8	9	11
Yurtdışı yer. sermayeli	21	21	22
TMSF	3	1	1
Kalkınma ve yatırım bankaları	17	20	20
Katılım bankaları	6	9	9
Toplam	58	63	67

Kaynak: TBB, BDDK

Yurtdışında yerleşiklerin yüzde 51 ve daha fazla oranda paya sahip oldukları mevduat bankalarının sayısı 22'dir.

Kalkınma ve yatırım bankalarının 3'ü kamu ve 14'ü özel sermayelidir. Yurtdışında yerleşiklere ait 3 banka vardır.

Yurtdışı yerleşiklere ait 31 bankanın ana sermayedarları toplam 21 ülkede yerleşiktir. Bölgeler, Ortadoğu ve Kuzey Afrika (8 ülke, 11 banka) Avrupa (6 ülke, 9 banka), Asya (6 ülke, 7 banka) ve ABD (3 banka) olarak dağılmaktadır. Ayrıca bir bankanın ana sermayedarları uluslararası kuruluşlardır.

Çalışan Sayısı

Çalışan sayısı bir önceki yıla göre yüzde 0,5 oranında artarak 209 bin kişi olmuştur. Çalışanların yüzde 87'si mevduat bankaları, yüzde 3'ü kalkınma ve yatırım bankaları, yüzde 10'u ise katılım bankaları tarafından istihdam edilmiştir.

Çalışan Sayısı (Bin kişi)

	2023	2024	Değişme (yüzde)
Mevduat bankaları	183	181	-1
Kamu sermayeli	66	66	0
Özel sermayeli	65	63	-3
Yurtdışı yer. sermayeli	52	52	1
TMSF Devr.	0,3	0,2	-0,3
Kalk. ve yat. Bankaları	6	7	17
Katılım bankaları	20	21	5
Toplam	208	209	0

Kaynak: BDDK, TBB

Bankacılık sektöründe çalışanların yüzde 31'i kamu sermayeli mevduat bankalarında, yüzde 30'u özel sermayeli mevduat bankalarında ve yüzde 25'i yurtdışında yerleşik sermayeli bankalarında çalışmaktadır.

^[1] Katılım bankaları hakkında detaylı bilgiye www.bddk.org.tr ve www.tkbb.org.tr adreslerinden ulaşabilirsiniz.

Sektörde kadın çalışanların oranı yüzde 51'dir. Üst düzey yöneticiler arasında kadın yöneticilerin oranı yüzde 20'dir.

Şube sayısı

Şube sayısı 116 adet azalarak 10.883'e gerilemiştir. Şube sayısındaki azalma özel ve yurtdışı yerleşik sermayeli mevduat bankalarından kaynaklanmıştır.

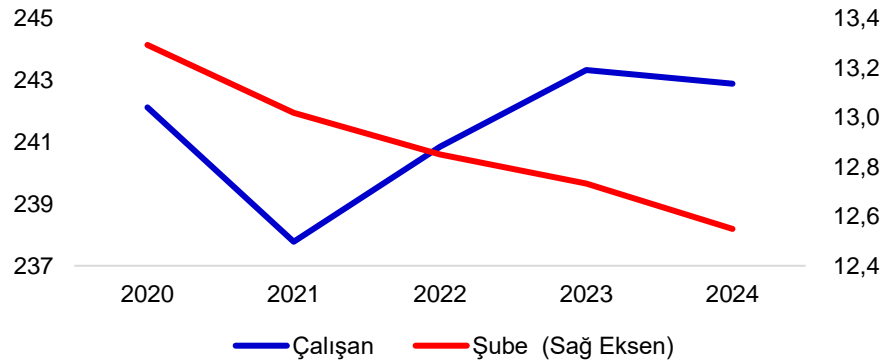
Şube Sayısı*			
	2023	2024	Değişme
Mevduat bankaları	9.421	9.245	-176
Kamu sermayeli	3.791	3.835	44
Özel sermayeli	3.415	3.316	-99
Yurtdışı yer. sermayeli	2.214	2.093	-121
TMSF Devr.	1	1	0
Kalk. Yat. bankaları	69	76	7
Katılım bankaları	1.459	1.512	53
Toplam	10.949	10.833	-116

* K.K.T.C ve yabancı ülkelerdeki şubeler dahil.

Kaynak: BDDK, TBB

Şube sayısı, özel sermayeli mevduat bankalarında 99, yurtdışı yerleşik sermayeli mevduat bankalarında 121 adet azalırken; kamu sermayeli mevduat bankalarında 44 adet, kalkınma ve yatırım bankalarında 7 adet ve katılım bankalarında 5 adet artmıştır.

100.000 Kişiye Düşen Çalışan ve Şube Sayısı

Kaynak: TBB, TÜİK

2024 yılında, 100.000 kişiye düşen çalışan sayısı 243, şube sayısı ise 12,5 olmuştur.

Yoğunlaşma

Eylül 2024 itibarıyla, ilk beş bankanın aktiflerinin sektör payı yüzde 61'dir. İlk beş bankanın aktifleri ve mevduat içindeki payları değişmezken, kredi içindeki payları 1 puan azalmıştır.

Yoğunlaşma (Yüzde)

	2005	2023	Eyl-24
İlk beş banka*			
Aktif	63	61	61
Mevduat	66	69	69
Kredi	56	61	60
İlk on banka*			
Aktif	83	89	89
Mevduat	89	95	96
Kredi	80	88	89

* Toplam aktiflere göre.

Kaynak: TBB.

İlk on bankanın toplam aktifler içindeki payları değişmeyerek yüzde 89 olmuştur. İlk on bankanın toplam mevduat içindeki payı 1 puan artarak yüzde 96 olmuştur. İlk beş banka içinde 3 kamu bankası, 1 özel banka ve 1 yurtdışında yerleşik banka yer alırken, ilk on banka arasında 3 kamu bankası, 4 özel banka ve 3 yurtdışında yerleşik banka bulunmaktadır.

Banka Büyüklükleri* (Eylül 2024)

Milyar dolar	0-2	2-10	10-40	40-80	80-100	100+
Mevduat	13	10	3	3	2	2
Kamu	-	-	-	-	1	2
Özel	2	3	1	2	1	-
Yurtdışı yer.	11	7	2	1	-	-
Fon	1	-	-	-	-	-
Kal.Yat.	14	5	1	-	-	-
Toplam	27	15	4	3	2	2

* Faaliyet izni almış, fakat faaliyete geçmemiş olan üç bankanın verisi dahil değildir.

Kaynak: TBB

Aktif büyüklüğü 100 milyar doların üzerinde 2 banka, 80 milyar dolar ile 100 milyar dolar diliminde de 2 banka vardır. 40-80 milyar dolar diliminde 3 tane banka varken; 42 tane bankanın aktif büyüklüğü ise 10 milyar doların altındadır.

Sektör payları

Mevduat bankalarının aktiflerinin sektör içindeki payı yüzde 86, kalkınma ve yatırım bankalarının payı yüzde 6, katılım bankalarının payı ise yüzde 8 olmuştur. Kamu sermayeli mevduat bankalarının payı yüzde 38, özel sermayeli mevduat bankalarının payı yüzde 28, yurtdışında yerleşik mevduat bankalarının payı ise yüzde 20'dir.

Banka Gruplarının Sektör Payları (2024, yüzde)

	Aktifler	Krediler	Mevduat
Mevduat	86	86	91
Kamu	38	37	43
Özel	28	28	28
Yurtdışı yer.	20	21	20
Kal. Yat.	6	7	0
Katılım	8	7	9*
Sektör	100	100	100

Kaynak: BDDK

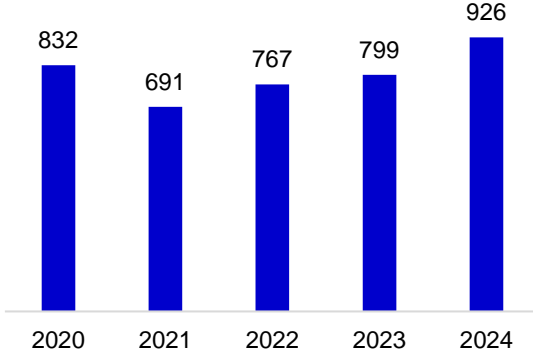
* Toplanan fonlar

Bilanço

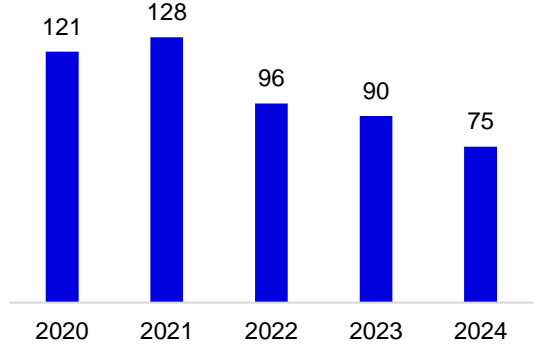
Bilanço büyüklüğü

Toplam aktifler yüzde 39 artarak 32,6 trilyon TL'ye yükselmiştir. Toplam aktifler dolar bazında yüzde 16 oranında büyümüş ve 926 milyar dolar olmuştur. Toplam aktiflerin gsyh'ya oranı 14 puan azalarak yüzde 75 olmuştur.

Toplam Aktifler (milyar dolar)

Toplam Aktifler / Gsyh (yüzde)

Kaynak: BDDK

Bilançonun büyüme hızı mevduat bankalarında yüzde 40; kamu sermayeli bankalarda yüzde 42, özel sermayeli bankalarda yüzde 39 ve yurtdışında yerleşik bankalarda ise yüzde 37'dir. Kalkınma ve yatırım bankalarının bilanço artış hızı yüzde 40, katılım bankalarının ise yüzde 30 olmuştur.

Bilanço yapısı

Varlıkların yüzde 49'u kredilerden, yüzde 16'sı menkul kıymetler cüzdanından oluşmaktadır. Likit aktiflerin payı yüzde 21'dir. İştirakler yüzde 2 ve sabit kıymetler yüzde 1 paya sahiptir. Faiz gelir reeskontlarının toplam aktiflere oranı yüzde 7 olmuştur.

Kaynakların yüzde 58'i mevduat, yüzde 22'si mevduat dışı kaynaklardan oluşmaktadır. Özkaynakların payı yüzde 9, diğer pasiflerin payı ise yüzde 9 düzeyindedir.

Seçilmiş Bilanço Kalemleri (2024)

	Milyar TL	Milyar dolar	Değişme (TL, yüzde)	Pay (yüzde)	
				2023	2024
Likit aktifler	6.740	191	37	21	21
Finansal varlıklar	5.226	148	32	17	16
Krediler	16.052	455	37	50	49
Aktifler	32.657	926	39	100	100
Mevduat	18.903	536	27	63	58
Mevduat dışı	7.347	208	79	17	22
Özkaynaklar	2.898	82	37	9	9
Pasifler	32.657	926	39	100	100

Kaynak: BDDK

Bilançonun Türk Lirası – Yabancı para yapısı

Türk lirası aktifler yüzde 43, TLpasifler ise yüzde 50 artmıştır. Buna karşılık, yabancı para aktiflerin TL karşılığı yüzde 32; yabancı para pasiflerin TL karşılığı ise yüzde 24 büyümüştür. YP aktifler dolar bazında bir önceki yıla göre yüzde 10; pasifler ise yüzde 3 büyümüştür.

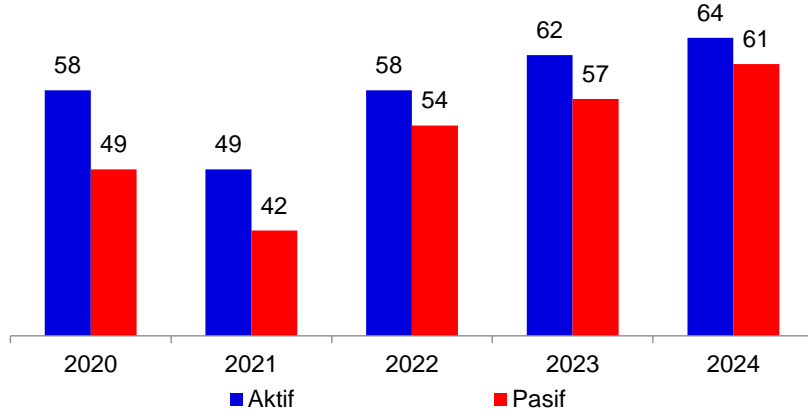
Seçilmiş Yabancı Para Bilanço Kalemleri (Milyar dolar)

	2023	2024	Değişme (yüzde)
Likit Aktifler	103	98	-5
Bankalar	20	22	10
Zorunlu karşılıklar	48	44	-8
Menkul kıymetler	60	56	-7
Krediler	129	167	29
Aktifler	307	338	10
Mevduat (KKM dahil)	292	219	-25
Merkez Bankası	2	2	0
Bankalar	73	82	12
Repo	19	25	32
İhraç edilen men.kıy.	18	28	56
Sermaye ben. krediler	13	16	23
Pasifler	347	358	3

Kaynak: BDDK

Bilanço içinde, TL aktiflerin payı 2 puan artarak yüzde 64'e yükselirken, TL pasiflerin payı ise 4 puan artarak yüzde 61 olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılında YP mevduat 31 milyar dolar, YP likit aktifler 15 milyar dolar azalırken; YP mevduat dışı kaynaklar 35 milyar dolar artmıştır.

Türk Lirası Kalemlerin Bilanço İçindeki Payı (Yüzde)

Kaynak: BDDK

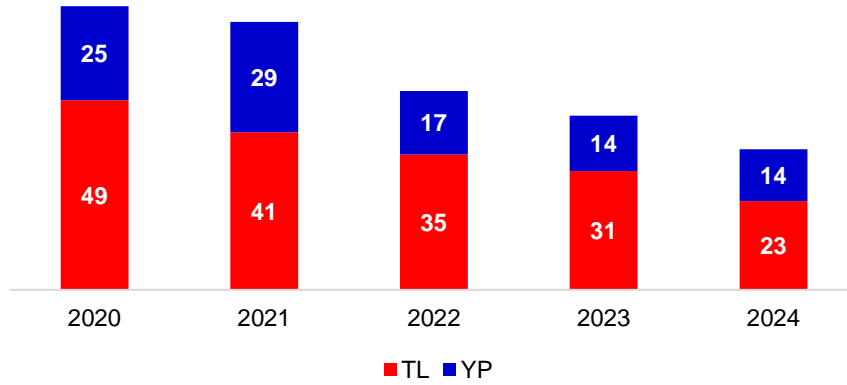
TL aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, yurtdışında yerleşik sermayeli bankalarda yüzde 65, kamu sermayeli bankalarda yüzde 65, özel sermayeli bankalarda ise yüzde 66 düzeyindedir.

Benzer farklılıklar kaynakların dağılımında da vardır. Nitekim kamu sermayeli bankalarda, TL pasiflerin toplam pasifler içindeki payı yüzde 64 iken bu oran özel sermayeli bankalarda ve yurtdışında yerleşik bankalarda yüzde 62'dir.

Krediler

Kredi hacmi yüzde 37 artarak 16 trilyon TL (455 milyar dolar) olmuştur. TL krediler yüzde 28 artarken; YP krediler dolar bazında yüzde 30 artmıştır.

Krediler/gsyh (Takipteki alacaklar dahil, yüzde)

Kaynak: BDDK, TÜİK

Büyük ölçekli işletmelere kullandırılan kredilerin gsyh'ya oranı 18, KOBİ'lere kullandırılan kredilerin gsyh'ya oranı yüzde 10 ve bireylere kullandırılan kredilerin gsyh'ya oranı ise yüzde 9'dur. Geçen yılın aynı dönemine göre kurumsal kredilerin gsyh'ya oranı 6 puan; KOBİ kredilerinin gsyh'ya oranı 2 puan, bireysel kredilerin gsyh'ya oranı da 1 puan azalmıştır.

Kredilerin yüzde 64'ü TL, yüzde 36'sı ise YP kredilerden oluşmuştur.

TL ticari krediler yüzde 20, bireysel krediler ise yüzde 43 artmıştır. KOBİ'lere kullandırılan TL krediler yüzde 25 oranında artarken, büyük işletmelere kullandırılan kredilerdeki artış yüzde 15 olmuştur. Yabancı para krediler ise, dolar bazında büyük işletmelerde yüzde 28 KOBİ'lerde ise yüzde 42 artmıştır.

Kredilerin dağılımı

Krediler içinde büyük işletmelere kullandırılan kredilerin payı yüzde 50, KOBİ kredilerinin payı yüzde 26, bireysel kredilerin payı ise yüzde 24 olmuştur.

Kredilerin Dağılımı (Milyar TL)

	2024	Değişme (yüzde)	Pay (yüzde)	Gsyh oran (yüzde)
Ticari	12.094	35	76	28
Kurumsal	7.930	37	50	18
KOBİ	4.164	31	26	10
Bireysel	3.807	43	24	9
Kredi kartları	1.795	55	11	4
Konut	511	17	3	1
Otomobil	76	-21	1	0
Tüketici	1.425	45	9	3
Toplam	15.901	37	100	37

Kaynak: BDDK

Ticari kredilerin yüzde 32'si imalat sanayiine kullandırılmıştır. İmalat sanayiinin payı son beş yılda 6 puan artmıştır. İkinci sırada yüzde 16 ile ticaret sektörü yer almaktadır. İnşaat sektörü yüzde 9, emlak sektörü yüzde 7, enerji sektörü yüzde 6 paya sahiptir. Taşıma-depo ve haberleşme sektörü yüzde 7 oranında paya sahiptir. Tarım sektörünün payı yüzde 7, turizm sektörünün payı ise yüzde 4 düzeyindedir.

Proje finansmanı amacıyla kullandırılan kredilerde toplam risk bakiyesi miktarı yüzde 8 artarak 1.623 milyar TL (46 milyar dolar) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu krediler içinde en yüksek payı yüzde 35 ile enerji ve altyapı kredileri almaktadır. Proje kredilerinin yüzde 11'i gayrimenkul; yüzde 18'i de diğer alanlarda kullandırılmıştır.

Proje Kredileri (Milyar TL)			
	2023	2024	Değişme (yüzde)
Risk Bakiyesi	1.499	1.623	8
Nakdi	1370	1507	10
Altyapı	531	554	4
Enerji	469	498	6
Ticari gayrimenkul	156	177	13
Diğer	215	279	30
Gayrinakdi	129	115	-11
Toplam taahhüt	2.378	2.861	20

Kaynak: TBB

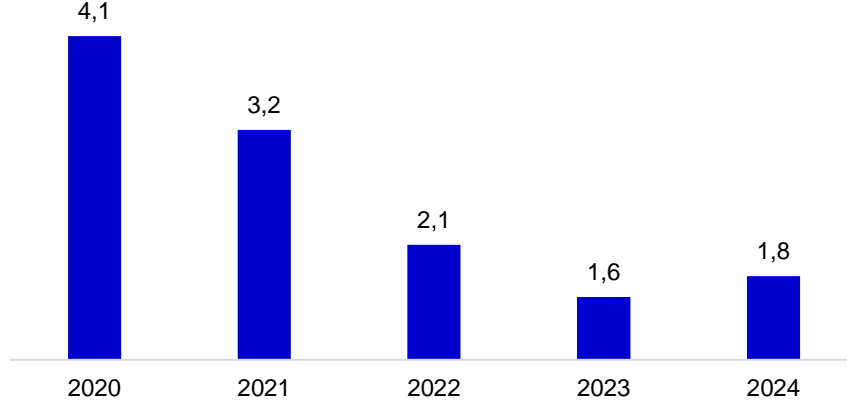
BDDK verilerine göre, kredi kullandırılan KOBİ sayısı (tekilleştirilmemiş) yaklaşık 6 milyondur. KOBİ kredilerinin yüzde 30'u mikro ve küçük işletmelere, yüzde 40'ı orta büyüklükteki işletmelere kullandırılmıştır. KOBİ kredisinin ortalama büyüklüğü yüzde 33 artarak 940 bin TL olmuştur.

Risk Merkezi verilerine göre, bireysel kredi kullananların sayısı (tekil olarak) 41,8 milyon olmuştur. Bireysel krediler içinde, konut kredilerinin payı yüzde 13, ihtiyaç kredilerinin payı yüzde 26, kredi kartlarının payı yüzde 48, kredili mevduat hesabının payı yüzde 11, otomobil kredilerinin payı ise yüzde 2 olmuştur. Aralık 2024 itibariyle, kişi başına ortalama bireysel kredi riski Aralık 2023'e göre yüzde 38 artarak 95 bin TL olmuştur. Kişi başına bireysel kredi kartı riski 49 bin TL; ihtiyaç kredisi riski 87 bin TL, konut kredisi ise 284 bin TL olmuştur.

Kredi riski

Tahsili gecikmiş alacaklar yüzde 153 oranında artarak, 294 milyar TL'ye yükselmiştir. Özel karşılık öncesi tahsili gecikmiş alacakların kredilere oranı yüzde 1,8 olmuştur.

Özel Karşılık Öncesi Takipteki Krediler/Toplam krediler (yüzde)

Kaynak: BDDK

Bu oran ticari kredilerde yüzde 1,4, bireysel kredilerde ise yüzde 2,9'dur. Kredi kartlarında tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 2,9; KOBİ kredilerinde ise yüzde 2'dir. Sektörler itibariyle tahsili gecikmiş alacak oranı inşaat sektöründe yüzde 3,8, ticaret sektöründe yüzde 1,6, enerji sektöründe yüzde 2,9, madencilik sektöründe 1,3 ve imalat sektöründe yüzde 1 düzeyindedir.

Özel karşılıklar bir önceki yıla göre yüzde 43 artarak 225 milyar TL olmuştur. Özel karşılıkların takipteki alacaklara oranı 5 puan azalarak yüzde 77 olmuştur.

Özel Karşılık Öncesi Takipteki Krediler/Toplam krediler (yüzde)

	2022	2023	2024
Ticari	2,2	1,6	1,4
Kurumsal	1,8	1,5	1,2
KOBİ	2,8	1,8	2
Bireysel	1,9	1,6	2,9
Kredi kartları	1,6	1,3	2,9
Konut	0,2	0,1	0,1
Otomobil	0,2	0,1	0,3
Tüketici	3,1	2,9	3,9
Toplam	2,1	1,6	1,8

Kaynak: BDDK

Mevduat, kalkınma ve yatırım bankalarında, birinci grupta sınıflandırılan krediler Eylül 2024 itibarıyla 13.4 trilyon TL ile toplam kredilerin yüzde 90'ıdır. İkinci grupta izlenen kredi miktarı ise 1.2 trilyon TL'dir. İkinci grup kredilerin yüzde 24'ü oranında genel karşılık ayrılmıştır.

Yeniden yapılandırılan alacaklar 646 milyar TL olmuştur. Bu tutarın yüzde 94'ü ikinci grupta izlenen kredilerdir.

Banka dışı finansal kuruluşların kredileri

TBB Risk Merkezi Raporu'na göre Türkiye'de banka dışı kredi kurumları tarafından doğrudan kullanılan krediler Aralık 2024 itibarıyla 602 milyar TL olmuştur. Nakdi kredilerin 234 milyar TL'si finansal kiralama şirketleri, 180 milyar TL'si finansman şirketleri ve 188 milyar TL'si ise faktoring şirketleri tarafından kullanılmıştır. Banka dışı kredi kurumları kredilerinin gsyh'ya oranı yüzde 1,4 olmuştur.

Bankalar Dışındaki Finansal Kuruluşların Kredileri (2024)

	Krediler* (milyar TL)	Gsyh'ya oran (yüzde)
Finansal Kiralama	234	0,5
Finansman	180	0,4
Faktoring	188	0,4
Toplam	602	1,4

Kaynak: TBB Risk Merkezi Raporu

* Gerçek veya tüzel kişilerce yurtdışından kullanılan yurtiçi bankalar tarafından aracılık edilen krediler dahil edilmiştir.

Söz konusu kuruluşlarda tasfiye olacak alacaklar 2024 yılı sonu itibarıyla 20 milyar TL olmuştur. Tasfiye olacak alacakların kredilere oranı yüzde 3,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

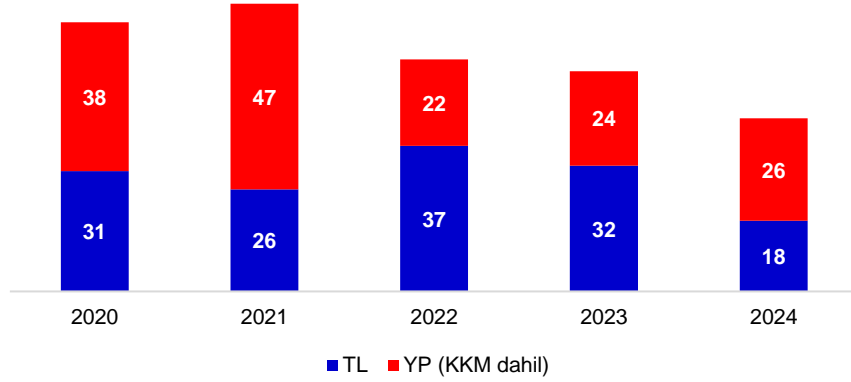
Mevduat

Toplam mevduat yüzde 28 oranında büyüyerek 18,9 trilyon TL (536 milyar dolar) olmuştur. Bilançonun yüzde 58'i mevduat ile finanse edilmiştir. Mevduatın gsyh'ya oranı yüzde 44'tür.

Toplam mevduat içinde TL mevduatın payı yüzde 59 iken yabancı para mevduatın payı (KKM dahil) ise bir önceki yıla göre 17 puan azalarak yüzde 41 düzeyinde gerçekleşmiştir. KKM'nin toplam mevduat içindeki payı yüzde 18'den yüzde 6'ya inmiştir.

Gerçek kişilere ait mevduatın toplam mevduata oranı yüzde 59, toplam aktiflere oranı ise yüzde 35 düzeyindedir. Kıymetli maden mevduatı 895 milyar TL ile toplam mevduatın yüzde 8'ini oluşturmaktadır.

Mevduat (Gsyh'ya oran, yüzde)

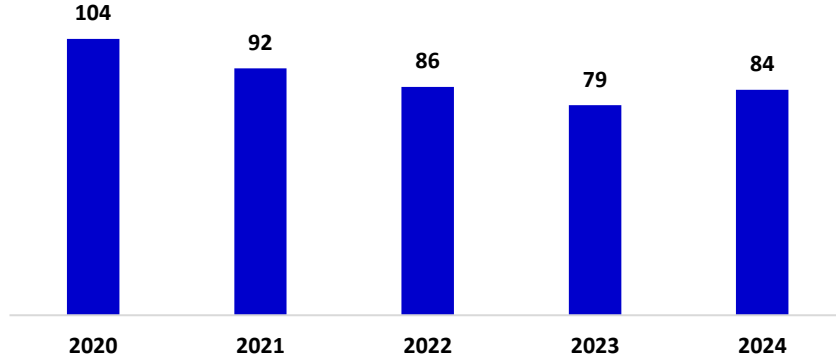

Kaynak: BDDK, TÜİK

Toplam mevduatın ortalama vadesi 2,2 aydır. Bu oran TL mevduatta 3,3 ay, YP mevduatta ise 1,4 aydır.

Kredi mevduat oranı yüzde 84 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu oran TL'de yüzde 90, YP kredi ve mevduatta ise yüzde 77 düzeyindedir.

Kredi / Mevduat (Yüzde)

Kaynak: BDDK.

Mevduat dışı kaynaklar

TL mevduat dışı kaynaklar yüzde 38 artarken; yabancı para mevduat dışı kaynakların TL karşılığı yüzde 22 oranında artmış ve 137 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Mevduat dışı kaynaklar toplam kaynakların yüzde 22'sini oluşturmuştur.

Mevduat ve Mevduat Dışı Kaynaklar (Milyar TL)

	2023		2024	
	TL	YP	TL	YP
Mevduat	8.897	5.955	12.307	6.596
Mevduat Dışı Kaynaklar	798	3.304	2504	4.844
Merkez Bankası	264	73	359	88
Para Piyasası	19	0	9	0
Bankalar	245	2.139	659	2.876
Repo	176	547	1.362	882
İhraç Edilen Men. Kıy.	41	543	51	994

Kaynak: BDDK.

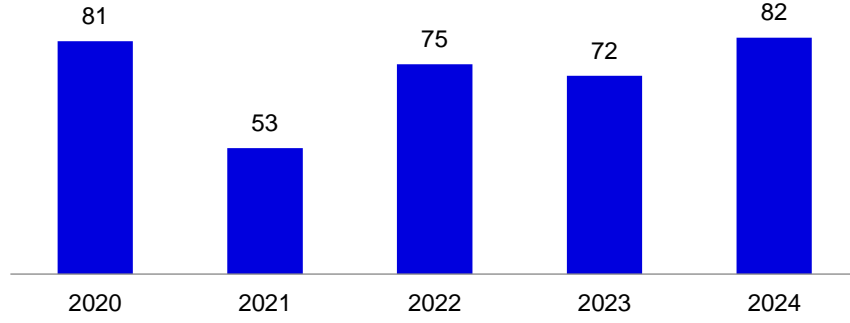
Mevduat dışı kaynakların yüzde 48'i yurtdışı bankalardan kullanılan kredilerdir. Mevduat dışı kaynaklar içinde YP kaynakların payı yüzde 66 düzeyindedir.

Repo işlemleriyle borçlanma 723 milyar TL'den 2.244 milyar TL'ye yükselmiştir. TCMB açık piyasa işlemleri yoluyla 251 milyar TL likidite çekmiştir. Repo işlemlerindeki artışın nedeni para piyasası fonlarına olan taleptir. Para piyasası fonları bir önceki yıla göre 8 kat artarak 1,3 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Öte yandan, bankalar tarafından ihraç edilen tahvil ve bonolar 1 trilyon 45 milyar TL büyüklüğe ulaşmış ve bilançonun yüzde 3'ünü oluşturmuştur.

Özkaynaklar

Özkaynaklar yüzde 37 oranında artarak 2.898 milyar TL (82 milyar dolar) olmuştur. Özkaynakların 379 milyar TL'si ödenmiş sermaye, 1.513 milyar TL'si rezervlerden ve kalanı değerleme fonlarından oluşmaktadır. Serbest özkaynaklar (özkaynaklar-duran varlıklar-karşılık sonrası tahsili gecikmiş alacaklar) 1.368 milyar TL'den 1.723 milyar TL'ye yükselmiş; dolar bazında da 46 milyar dolardan 49 milyar dolara yükselmiştir. Özkaynaklar toplam aktiflerin yüzde 9'unu finanse etmiştir. Serbest özkaynakların toplam aktiflere oranı ise yüzde 5,3 düzeyindedir.

Özkaynaklar (Milyar dolar)

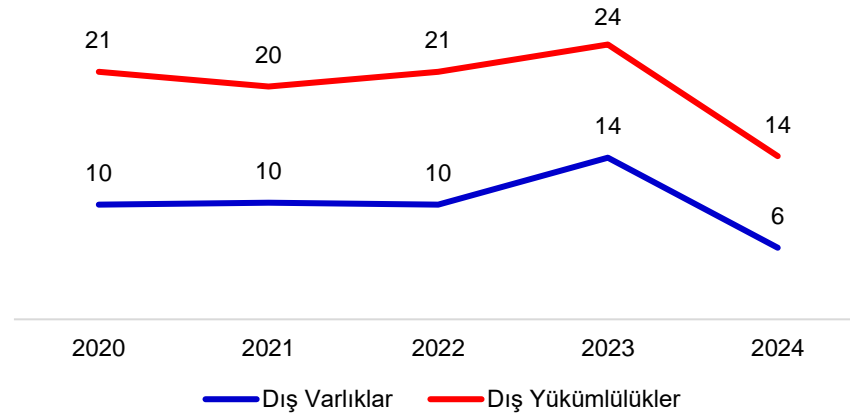
Kaynak: BDDK.

Mali Yapı Göstergeleri

Dışa açıklık

Bankacılık sektöründe yurtdışı varlıkların toplamı 67 milyar dolar, yurtdışı yükümlülüklerin toplamı ise 169 milyar dolardır. 2024 dış varlıklar 3 milyar dolar, dış yükümlülükler 28 milyar dolar yükselmiştir.

Bankacılık Sektörü Dışa Açıklık (Gsyh'ya oran, yüzde)

Kaynak: TCMB

Bankacılık sektörünün yurtdışı varlıklarının ve yükümlülüklerinin toplamının gsyh'ya oranı yüzde 20 seviyesindedir.

Kur riski

2024 yılında bilanço içi döviz pozisyonu 711 milyar TL (20 milyar dolar) açık verirken, bilanço dışı yabancı para pozisyonu 755 milyar TL (21 milyar dolar) fazla vermiştir. Net genel pozisyon 1 milyar dolar, özkaynaklara oranı ise yüzde 1,3 olarak gerçekleşmiştir.

Döviz Pozisyonu (Milyar dolar)			
	2023	2024	Değişme (yüzde)
Bilanço içi döviz pozisyonu			
Varlıklar	311	341	10
Yükümlülük	352	361	3
Döviz pozisyonu	-41	-20	-51
Bilanço dışı döviz pozisyonu	44	21	-52
Net döviz pozisyonu	3	1	-

Kaynak: BDDK

Bankaların YP borç stoku

Bankacılık sektörünün dış borç stoku (kamu ve özel toplam), Eylül 2024 itibariyle bir önceki yılsonuna göre 25 milyar dolar artarak 173 milyar dolara yükselmiştir. Bankaların dış borçlarının gsyh'ya oranı yüzde 13,7 olmuştur.

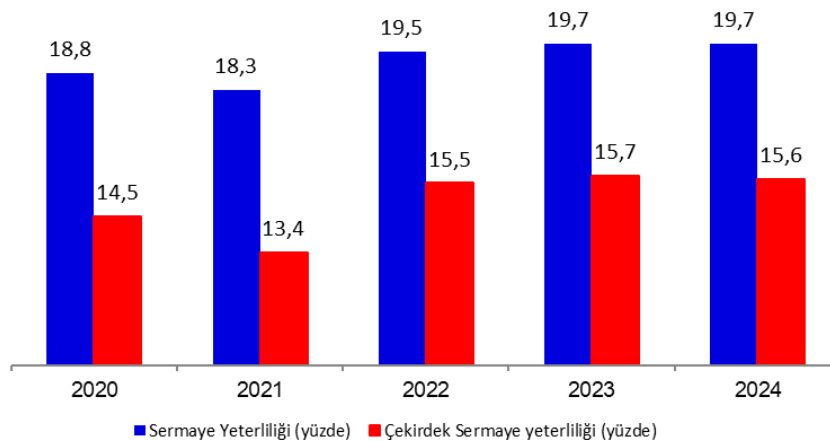
Sermaye yeterliliği

Sermaye benzeri krediler de eklenerek belirlenen yasal sermaye 3.672 milyar TL'ye ulaşmıştır. Sermaye yeterliliği standart rasyosu yüzde 19,7 düzeyindedir. Çekirdek sermaye rasyosu ise yüzde 15,6 olmuştur.

Sermaye yeterliliği oranı mevduat bankaları grubunda yüzde 19,2; kalkınma ve yatırım bankalarında ise yüzde 24,7 düzeyindedir. Bu oran katılım bankalarında ise yüzde 21,8 olmuştur. Aktiflerin yasal özkaynak kaldıraç oranı 8,9 kat, çekirdek özkaynak kaldıraç oranı ise 11,3 olmuştur.

Risk ağırlığı yüzde 100 ve üzeri olan varlıkların toplam içindeki payı yüzde 43 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Sermaye Yeterliliği (Yüzde)

Kaynak: BDDK.

Bilanço dışı işlemler

Bilanço dışı işlemler TL cinsinden yüzde 37 oranında büyümüştür. Gayri nakdi kredi ve yükümlülükler kalemi ve taahhütler kalemleri ise sırasıyla yüzde 40 ve yüzde 37 artmıştır. Gayri nakdi kredi ve yükümlülüklerin aktiflere oranı yüzde 19'dur.

Bilanço Dışı İşlemler			Değişme (yüzde)	
	Milyar TL	Milyar dolar	TL	dolar
Bilanço Dışı Kalemler	31.713	899	37	15
Gayrinakdi kredi ve yük.	6.089	173	40	17
Taahhütler	25.624	726	37	14
Türev finansal araçlar	14.705	417	17	-2
Diğer taahhütler	10.919	309	76	47

Kaynak: BDDK

Gelir-Gider

Faiz gelirlerinin yüzde 127, faiz giderlerinin ise yüzde 160 oranında artmasına bağlı olarak net faiz gelirindeki artış yüzde 37 olmuştur. Faiz marjının ortalama aktiflere oranı 0,3 puan azalarak yüzde 3,5'e, faiz dışı marjın oranı ise 1,2 puan azalarak yüzde 0,7'ye gerilemiştir.

Öte yandan faiz dışı gelirler yüzde 20 artış göstermiştir. Faiz dışı giderler ise yüzde 65 artmıştır. Buna bağlı olarak net faiz dışı gelir dengesi 37 milyar TL fazla vermiştir. Faiz dışı marjın (olağanüstü gelirler hariç) ortalama aktiflere oranı 1,1 puan düşüş ile yüzde 0,5 olmuştur.

Özel karşılık gideri yüzde 102 artış göstererek 152 milyar TL olurken, genel karşılık giderleri yüzde 11 azalarak 140 milyar TL olmuştur. Böylece, karşılık gideri 294 milyar TL olmuştur. Karşılık giderlerinin aktiflere oranı yüzde 1'dir.

Vergi karşılıkları sonrası net kar yıllık bazda yüzde 9 artarak 659 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Gelir-Gider (Milyar TL)

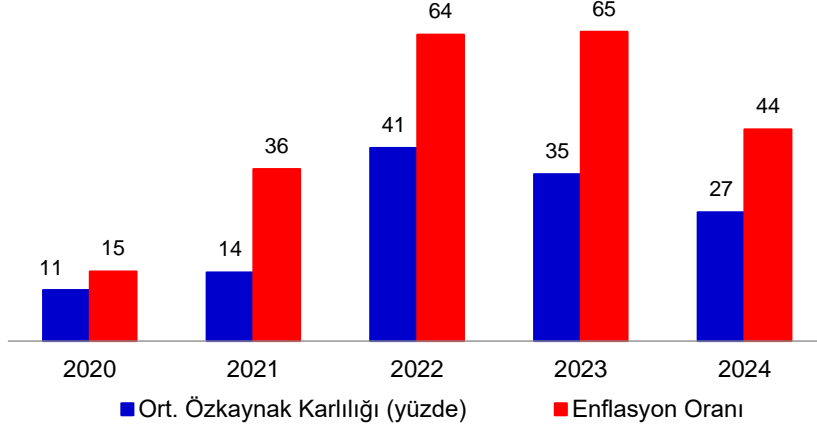
	2023	2024	Değişme (yüzde)
Faiz geliri	2.623	5.944	127
Faiz gideri	1.905	4.958	160
Net faiz geliri	718	986	37
Faiz dışı gelir	821	984	20
Faiz dışı gider	506	836	65
Karşılıklar	234	294	26
Özel karşılık	76	152	102
Genel karşılık	157	140	-11
Brüt kar	756	840	11
Vergi karşılığı	152	181	19
Net kar	604	659	9

Kaynak: BDDK

Karlılık

Ortalama özkaynak karlılığı 8 puan azalarak yüzde 27 olmuştur. Bu oran, özel bankalar grubunda yüzde 20, kamu sermayeli bankalarda yüzde 20, yabancı sermayeli bankalarda yüzde 36, kalkınma ve yatırım bankalarında yüzde 40, katılım bankalarında ise yüzde 35 düzeyindedir.

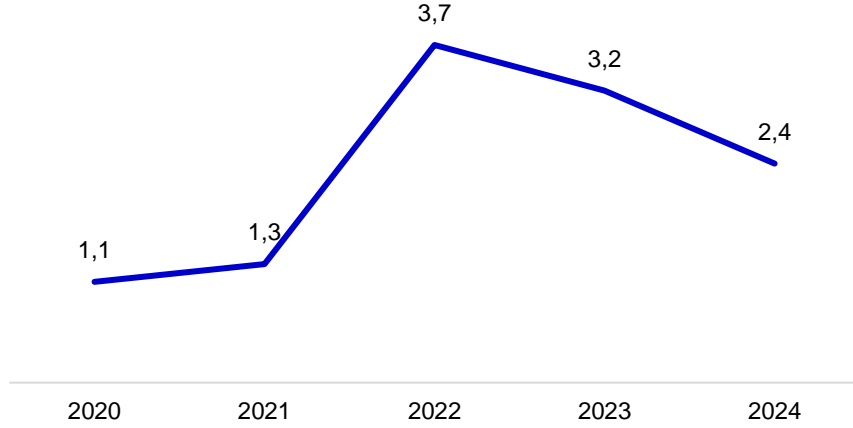
Özkaynak Karlılığı (yüzde)

Kaynak BDDK

Ortalama aktif karlılığı ise 0,8 puan azalarak yüzde 2,4 olmuştur. Bu oran, kamu mevduat bankalarında yüzde 1,4, özel sermayeli bankalarda yüzde 1,9 ve yurtdışı yerleşiklere ait bankalarda yüzde 3,8'dir

Ortalama Aktif Karlılığı (yüzde)

Kaynak BDDK

Alternatif Dağıtım Kanalları

Kartlı işlem hacmi

Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) verilerine göre, kredi kartı ile yapılan işlem hacmi 14 trilyon TL (400 milyar dolar), banka kartıyla yapılan işlem hacmi ise 6 trilyon TL (176 milyar dolar) olmuştur. Banka kartı ve kredi kartı işlem hacminin gsyh'ya oranı yüzde 47 olmuştur. Kredi kartları ile yapılan işlem hacminin artış hızı yüzde 87; banka kartları ile yapılan işlem hacminin artış hızı yüzde 56'dır. Kredi kartı sayısı 129 milyonu, banka kartı sayısı ise 194 milyonu aşmıştır. POS cihazı ve ATM sayıları da sırasıyla 1,7 milyon ve 54 bin düzeylerinde gerçekleşmiştir.

Seçilmiş Göstergeler

	2023	2024	Değişme
Kredi kartı (bin adet)	117.713	129.388	10
Banka kartı (bin adet)	189.508	194.442	3
POS cihazı (bin adet)	2.017	1.741	-14
ATM	52.934	54.475	3
Kredi kartı işlem hacmi /gsyh (yüzde)	29	32	3
Banka kartı işlem hacmi/gsyh (yüzde)	18	14	-4

* Yerli ve yabancı kartların yurtiçi kullanımı.
Kaynak: BKM

Dijital bankacılık

Aralık 2024 itibariyle dijital bankacılık işlemlerini kullanan tekilleştirilmemiş aktif müşteri sayısı 120 milyon kişiye yaklaşmıştır. Müşterilerin yüzde 96'si bireysel, yüzde 4' kurumsaldır. 2024 yılında internet bankacılığı işlem hacmi yüzde 62 artarak 49,4 trilyon TL olurken, mobil bankacılık işlem hacmi yüzde 71 artış ile 127 trilyon TL olmuştur.

Dijital Bankacılık Seçilmiş Göstergeler

	2023	2024	Değişme (yüzde)
Aktif müşteri sayısı (bin kişi)	110.588	119.160	8
işlem Hacmi (Milyar TL)			
İnternet Bankacılığı	30.579	49.421	62
Mobil Bankacılık	74.204	127.118	71

Kaynak: TBB.

Uzaktan müşteri kabul

Bankacılık sektörü 1 Mayıs 2021 tarihinden itibaren uzaktan müşteri kabulüne başlamıştır. 2024 yılı içinde 14,5 milyon müşteri başvuru yapmış; bu başvuruların 7,7 milyonu olumlu sonuçlanmıştır. Aynı dönemde 1 milyon müşteri uzaktan başvuru ve kurye teslimi yöntemi ile müşteri olmuştur. şubeden kabul edilen müşteri sayısı 7,8 milyon kişi, toplu edinimle edinilen müşteri sayısı 1,1 milyon kişi olmuştur. Temmuz 2024 itibariyle toplanmaya başlanan ve uzaktan başvuru yoluyla edinilen gerçek kişi tacir müşteri sayısı yıl sonu itibariyle toplam 221 bin olmuştur.

Uluslararası karşılaştırmalar

Türkiye'de bankacılık sektörü 2023 yılı itibarıyla, 722 milyar euroluk aktif büyüklüğü ile Avrupa Birliği (AB) lkeleri ile karşılaştırıldığında 12. sıradadır. Aktiflerin gsyh'ya oranı AB ortalamasının altında AB gelişmekte olan ülke ortalamasıyla yakın düzeydedir.

Kredilerin aktiflere oranı yüzde 53 ile AB ortalamasının bir miktar altındadır. Mevduatın kaynaklar içindeki payı ise yüzde 63 ile gelişmekte olan AB lkeleri ortalamasının üzerindedir.

Avrupa Birliği ve Türkiye Seçilmiş Göstergeler (2023)

	Birim	AB ortalaması	Türkiye
Aktif/gsyh	yüzde	256	89
Kredi/gsyh	yüzde	157	44
Mevduat/gsyh	yüzde	146	56

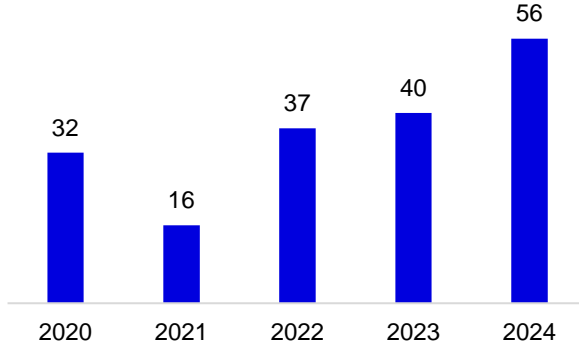
Kaynak: Avrupa Merkez Bankası, BDDK

Kurumsal Yapı ve Diğer Bilgiler

Finansal kurumlar piyasa değeri

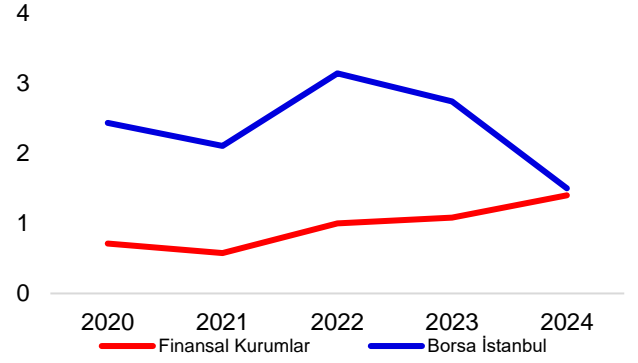
Bankalar ve finansal kurumların dolar bazında piyasa değeri (QNB Finansbank hariç) ise bir önceki yıla göre yüzde 39 (16 milyar dolar) artarak 56 milyar dolara yükselmiştir.

Finansal Kurumların Piyasa Değeri*

Kaynak: Borsa İstanbul *: QNB Finansbank hariç

Piyasa Değeri / Defter Değeri

BİST 100'de piyasa değeri/defter değeri 1,5'tir. Bu oran bankalar (QNB Finansbank hariç) için 1,4'tür.

Finansal kuruluşların dağılımı

Aktif büyüklüklerine göre, finansal sektörde bankacılık sektörünün payı yüzde 73'tür. Portföy yönetim şirketleri yüzde 14, sigorta şirketleri yüzde 5 ve emeklilik yatırım fonu yüzde 3 oranında paya sahiptir. Diğer finansal kuruluşların payı yüzde 1 veya altındadır.

Türkiye'de Finansal Kuruluşların Aktif Büyüklüğü (Eylül 2024, milyar TL)

Sektör	Tutar	Toplam İçindeki Pay (yüzde)
Bankalar	30.519	73,1
Portföy yönetim şirketleri	5.907	14,2
Sigorta şirketleri	2.058	4,9
Emeklilik yatırım fonları	1.126	2,7
Gayrimenkul yatırım ortaklıkları	1.044	2,5
Finansal kiralama şirketleri	322	0,8
Faktoring şirketleri	246	0,6
Aracı kurumlar	239	0,6
Finansman şirketleri	178	0,4
Reasürans şirketleri	57	0,1
Girişim sermayesi*	0,02	0,0
Varlık Yönetim Şirketleri	29	0,1
Menkul kıymet yatırım ortaklıkları	1,6	0,0
Toplam	41.726	100

*Tebliğ değişikliği nedeniyle 31.12.2013 tarihinden itibaren girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının portföy tablosu hazırlama yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Finansal kuruluşlar, düzenleme ve denetleme yapısı

Kredi kuruluşlarının düzenlenmesi ve denetimi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yapılmaktadır. Sermaye Piyasası Kurumu, sermaye piyasası kurumlarının düzenlenmesi ve denetiminden sorumludur. Sigorta sektörünün faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetimi Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu uhdesindedir. Ödeme sisteminin çalışması ve ödeme şirketlerinin gözetim ve denetimi Merkez Bankası tarafından yapılmaktadır.

Türkiye’de Finansal Sektörde Düzenleme ve Denetim	
Finansal kurumlar/işlemler	Düzenleme ve Denetim Otoritesi
Banka ve diğer kredi kuruluşları	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Bankalar	
Finansal kiralama şirketleri	
Factoring şirketleri	
Finansman şirketleri	
Varlık yönetim şirketleri	
Sermaye piyasası kuruluşları	Sermaye Piyasası Kurumu
Yatırım fonları	
Aracı kurumlar	
Gayrimenkul yatırım ortaklıkları	
Menkul kıymet yatırım ortaklıkları	
Portföy yönetim şirketleri	
Girişim sermayesi	
Emeklilik yatırım fonları	
Sigorta/Reasürans şirketleri	Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Emeklilik Şirketleri	
Ödeme sistemleri	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Tasarruf sigorta sistemi	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
Suç gelirleriyle mücadele ve terörün finansmanının önlenmesi	MASAK

Risk Merkezi:

Risk Merkezi’nin 63 banka, 49 faktoring şirketi, 20 finansal kiralama şirketi, 23 finansman şirketi, 26 varlık yönetim şirketi, 10 kredi sigortası işlemi yapan sigorta şirketi, Kredi Garanti Fonu, Tarım Kredi Kooperatifi Merkez Birliği, Borsa İstanbul A.Ş., JCR Avrasya Derecelendirme A.Ş., Birleşik İpotek Finansman A.Ş., Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş., T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), İhracatı Geliştirme A.Ş., Katılım Finans Kefalet A.Ş. olmak üzere 200 üyesi bulunmaktadır.

Risk Merkezi üyelerinden ve kaynak kuruluşlardan topladığı müşteri, kredi, kredi sigortası, çek, senet, içsel derecelendirme, mücbir hal ve kredi derecelendirme not bilgileri, tüzel kişilerin Sermaye Piyasası Kurulu’nun Borçlanma Araçları Tebliği’ne göre ihraç ettikleri tahvil, finansman bonosu, kira sertifikaları ihraçlarında Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.’de kayden izlenen tahvil, finansman bonosu ve kira sertifikalarına ilişkin tutar bilgileri, yurtiçi ve yurtdışı türev işlem bilgileri, iflas ve konkordato bilgileri, BKM Üye işyeri Ciro bilgileri, YP Kredi/Gelir bilgileri, E-YTB bilgileri ve 10746 Kurul Kararını Aşan Krediler Aşan Belgelerle ilişkin Bilgilerinin; yine üyeleri ve yasal olarak bilgi paylaşımı ile yükümlü olduğu kamu kurum ve kuruluşları ile paylaşmaktadır.

Risk Merkezinin sunduğu hizmetler kapsamında, Ocak- Aralık 2024 döneminde üyeler tarafından;

- bireysel nitelikli kredi ve kredi kartı uygulaması (KRS) kapsamında 1.649,9 milyon adet,
- ticari nitelikli kredi uygulaması (KRM) kapsamında 216,6 milyon adet,
- gerçek ve tüzel kişilere ilişkin özet bilgilerin yer aldığı kredi limit kredi risk (KLKR) uygulaması ve risk raporu uygulaması kapsamında 167,3 milyon adet,
- çek uygulaması kapsamında 157,4 milyon adet

üye sorgusu gerçekleştirilmiştir.

Risk Merkezi'nin Kilometre Taşları

- Şubat 2011: T.C. Merkez Bankası nezdindeki Risk Merkezi görev ve faaliyetlerinin Türkiye Bankalar Birliği tarafından yürütülmesine ilişkin Bankacılık Kanununa Ek Madde 1 eklendi.
- Nisan 2012: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin tabi olacağı Yönetmelikler yayımlandı.
- Haziran 2012: Risk Merkezi Yönetimi ilk toplantısını gerçekleştirdi.
- Haziran 2012: Bankacılık Kanunu Ek Madde 1 uyarınca, Risk Merkezinin her türlü bilgi alış-verişinin KKB Kredi Kayıt Bürosu A.Ş. (KKB) aracılığıyla gerçekleştirilmesine karar verildi.
- Eylül 2012: Risk Merkezinin internet sayfası (www.riskmerkezi.org) kullanıma açıldı.
- Ocak 2013: T.C. Merkez Bankası bünyesindeki verilerin devir alınmasına yönelik "Devir Protokolü" imzalandı ve sistemsal çalışmalar başlatıldı.
- Mayıs 2013: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine verilerin aktarılması süreci tamamlandı.
- Haziran 2013: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi fiili olarak faaliyete geçirildi. Gerçek ve tüzel kişilere Risk Merkezi Raporu sunulmaya ve kamuoyu için istatistiki raporlar üretilmeye başlandı.
- Ekim 2014: Bilgi Güvenliği Politikası oluşturularak üyelerle paylaşıldı.
- Ocak 2015: Risk Merkezi ve üyeler nezdinde yıllık bağımsız denetim faaliyetlerine başlandı.
- Haziran 2015: Üyelerden aylık olarak toplanan bireysel nitelikli kredi bilgileri, verilerin daha güncel olarak izlenebilmesi için günlük olarak toplanmaya başlandı.
- Nisan 2016: Risk Merkezi faaliyetlerinin Kişisel Verilerin Korunması Kanun hükümleriyle uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar başlatıldı.
- Temmuz 2016: 5941 sayılı Çek Kanunu gereğince, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden Risk Merkezine bildirilmeye başlandı.
- Aralık 2016: "Çeklerde Karekod Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" çerçevesinde karekod okutma, bilgi paylaşım sistemi ile ilgili teknik ve hukuki düzenlemeler yapıldı.
- Ekim 2017: "Mücbir hal" olarak ilan edilmiş olaylardan afet, terör, sokağa çıkma yasağı vb. etkilenen müşterilerin bildirim için sistemsal düzenlemeler yapıldı.
- Ağustos 2018: "Çek yasaklılığı" bilgilerine kamuoyuna sunulan raporlarda yer verilmeye başlandı.
- Mart 2019: Risk Merkezi Raporu e-Devlet Kapısı üzerinden de sunulmaya başlandı.
- Mayıs 2019: Risk Merkezi üyelerinin bilgi sistemleri ve iş süreçleri ile ilgili kontrollerine ilişkin İyi Uygulama Rehberi hazırlanılarak üyelerle paylaşıldı.
- Temmuz 2019: Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından kamuoyu ile paylaşılan istatistiki bilgiler, tek bir platform altında toplanarak, dinamik sorgulamaya imkân veren TBB Veri Sistemi uygulamaya alındı.
- Nisan 2020: Yaşanan salgın nedeniyle Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF) destekli kredilere ilişkin değerlendirme süreçlerine katkı sağlanması adına, Risk Merkezi üyesi KGF ile bilgi paylaşım kapsamı genişletildi.
- Nisan-Mayıs 2020: Salgın nedeniyle getirilen sokağa çıkma yasakları dolayısıyla borcunu ödeyemeyen kişilerin Risk Merkezi üyeleri tarafından mücbir kodu ile bildirimi sağlandı.

- Mayıs 2020: Üyelerden 15 günlük periyotlarla toplanan senet bilgileri, verilerin daha güncel olarak izlenebilmesi için günlük olarak toplanmaya başlandı.
- Haziran 2020: Risk Merkezi üyelerine sunulan istatistiki raporlar, tek bir platform altında toplanarak, dinamik sorgulamaya imkân veren Veri Sorgulama Sistemi üzerinden sunulmaya başlandı.
- Nisan 2021: Risk Merkezi'nin Ticari Nitelikli Krediler aylık bildirim ve paylaşımdan günlük bildirim ve paylaşıma geçmiştir.
- Aralık 2022: Risk Merkezi tarafından kamuoyuna sunulan Aylık Bülten ve ile Negatif Nitelikli Bireysel Krediler Raporlarında kapsam değişiklikleri yapılarak daha zengin içeriklerde sunulmaya başlandı.
- Haziran 2023: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Üyelerinin Müşterilerinin, Risk Merkezi Nezdindeki Bilgilerinin Kendilerine ya da Onay Vermeleri Koşuluyla Belirledikleri Gerçek veya Tüzel Kişilere Verilmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte başvuru için alınan belgelerde bazı değişiklikler yapıldı.
- Ağustos 2023: E-Devlet Risk Raporu kapsamında telefon ve internet fatura bilgileri bölümü düzenlenerek borçlu firmaların isimleri yer alacak şekilde sunulmaya başlandı.
- Ocak 2024: Protestolu senet, ödememe protestosu kaldırılan senet ve ödenen senetler” ile ilgili bildirim tarihi 10 yıldan eski senetlerin senet servislerinden sorgulanamaması yönünde geliştirmeler tamamlandı.
- Mart 2024: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) düzenlemelerine ilişkin çalışmalar kapsamında yapılan düzenleme ile 10 yıllık veri birikimi sağlanarak paylaşım sürecine geçileceği duyuruldu
- Nisan 2024: E-Devletten sunulan müşterinin kendisinin risk merkezi nezdindeki bilgilerine “kefil olduğu kredilerin” bilgisi de eklendi.
- Ekim 2024: TBB Risk Merkezi Raporu ücretsiz ve daha güncel verilerden oluşan cari dönem raporu tüm kanallardan sunulmaya başlandı.

TCMB Tarafından Yapılan Düzenlemeler

Tarih	Düzenleme
25-Oca-24	Para Politikası Kurulu (Kurul) politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 42,5'ten yüzde 45 düzeyine yükseltti.
30-Oca-24	Kur koruması sağlanan hesaplar için zorunlu karşılık oranlarının 6 aya kadar olan vadelerde yüzde 30'dan yüzde 25'e indirilmesine, yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu ve kıymetli maden depo hesapları hariç) için tüm vadelerde TL cinsinden tesis edilen ilave zorunlu karşılık oranının yüzde 4'ten yüzde 8'e yükseltilmesine karar verildi.
31-Oca-24	Kur korumalı vadeli mevduat hesaplarının faiz oranının Merkez Bankası tarafından belirlenen bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 80'inden düşük olmamasına karar verilmiştir.
04-Şub-24	Kur/fiyat koruma desteği sağlanan hesaplara ilişkin "Yenileme ve TL'ye Geçiş Oranı" ile "TL'ye Geçiş Oranı"na bağlı olarak; - Mevduat bankalarına TL cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıkların belirlenen kısmı üzerinden faiz ödenmesine, - Katılım bankalarına ise TL cinsinden tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıkların belirlenen kısmı üzerinden indirim yapılmasına karar verilmiştir.
05-Mar-24	Yurt içi yerleşik gerçek kişiler için bankalarda mevcut olan döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı ve altın hesabı bakiyelerinin dönüşüm hesabına çevrilmesi için mümkün olan tarihin 30 Kasım 2023'ten 31 Ocak 2024'e uzatılmasına karar verilmiştir.
05-Mar-24	Kredi büyümesine dayalı menkul kıymet tesisi kapsamında, TL ticari krediler için yüzde 2,5 olan aylık büyüme sınırının yüzde 2'ye indirilmesine, ihtiyaç kredilerinde yüzde 3 olan aylık büyüme sınırının yüzde 2'ye düşürülmesine, taşıt kredilerinde ise yüzde 2 sınırının korunmasına karar verildiği bildirildi.
08-Mar-24	Bankalarca 29 Mart 2024 hesaplama döneminden başlamak üzere, kredi büyümesine dayalı zorunlu karşılık uygulaması kapsamında TL ticari krediler (muaf krediler hariç), ihtiyaç kredileri (kredili mevduat hesabı hariç) ve taşıt kredileri için ayrı ayrı olmak üzere yüzde 2 kredi büyüme oranını aşan kredi tutarı kadar zorunlu karşılığın bloke olarak tesis edilmesine karar verilmiştir.
13-Mar-24	Zorunlu karşılık uygulamasında TL yükümlülükler için ortalama olarak tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıkların aktif büyüklüğü 500 milyar TL'nin üzerinde olan kuruluşlar için yüzde 25'inin, aktif büyüklüğü 100 milyar TL'nin üzerinde olan kuruluşlar için yüzde 15'inin bloke olarak tesis edilmesine karar verilmiştir.
16-Mar-24	Komisyon uygulamasında; - Gerçek kişi TL payında olduğu gibi tüzel kişi TL payına da aylık artış hedefi getirilmesine - Gerçek kişi TL payı artış hedeflerinde revizyon yapılarak hedeflere ulaşılamaması durumunda uygulanan komisyon oranının yüzde 2'den yüzde 3'e artırılmasına karar verilmiştir.
16-Mar-24	Kredi kartlarından yapılan nakit avans işlemleri ve kredili mevduat hesaplarında uygulanacak aylık azami akdi faiz oranının hesaplama yönteminde değişiklik yapıldı. Yeni yöntemle göre, hesaplanan aylık azami akdi faiz oranı yüzde 4,42'den yüzde 5'e çıkarıldı.
16-Mar-24	Kredi kartları vasıtasıyla yapılan nakit çekim veya kullanım işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı için aylık referans orana eklenen 131 baz puanının 189 baz puanı olarak değiştirilmesine ve değişiklik çerçevesinde hesaplanan oranların 16 Mart 2024 ile 31 Mart 2024 tarihleri arasında geçerli olmak üzere ilan edilerek uygulanmasına karar verilmiştir.
06-Nis-24	Menkul kıymet tesisine ilişkin düzenleme kapsamında; Menkul kıymet tesisine tabi yükümlülüklerle uygulanan menkul kıymet tesis oranının yüzde 4'ten yüzde 1'e düşürülmesine, Kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisine ilişkin uygulamanın sonlandırılmasına karar verilmiştir.
25-Nis-24	KKM için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına yenileme ve TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının yüzde 60'ı olarak belirlenmesine, TL mevduat için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının yüzde 80'i olarak belirlenmesine karar verilmiştir.
29-Nis-24	Zorunlu karşılıklara uygulanan faiz oranları güncellendi ve Katılım bankaları için TL cinsinden tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıkların belirlenen kısmı üzerinden birikimli indirim uygulaması sonlandırılarak yerine telafi ödemesi yapılmasına karar verildi.
09-May-24	Menkul kıymet tesisi yürürlükten kaldırıldı.

23-May-24	TCMB, TL mevduat ve KKM hesaplarından alınan zorunlu karşılık oranlarını arttırmıştır. Bu açıdan kısa vadeli TL mevduat ZK oranı yüzde 8'den yüzde 12'ye; uzun vadeli TL mevduat oranı yüzde 0'dan yüzde 8'e; kısa vadeli KKM oranı yüzde 25'ten yüzde 33'e ve uzun vadeli KKM oranı yüzde 10'dan yüzde 22'ye çıkarılmıştır.
23-May-24	Zorunlu karşılık faiz ve komisyon uygulamalarında aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır: -KKM'nin TL'ye geçişine ilişkin hedef korunmuş, yenileme dahil toplam hedef yüzde 75'e düşürülmüştür. -Tüzel kişi KKM ile gerçek ve tüzel kişi YUVAM hesapları bir sonraki hesaplama döneminden itibaren geçerli olacak şekilde toplam hedef hesaplamasından çıkarılmıştır. -Toplam hedefin sağlanması halinde KKM için tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanan faiz oranı politika faiz oranının yüzde 40'ına düşürülmüştür.
23-May-24	Yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getirilmiş, sınırı aşan kredi tutarı kadar TL cinsinden zorunlu karşılığın bir yıl boyunca bloke olarak tesis edilmesine karar verilmiştir.
07-Haz-24	Teminat döviz depo alım faiz oranı Euro için tüm vadelerde yüzde 4'ten yüzde 3,75'e, Döviz depo satım oranları ise Euro için 1 hafta vadede yüzde 6'dan yüzde 5,75'e, 1 ay vadede yüzde 6,50'den yüzde 6,25'e, İhbarlı döviz mevduat hesaplarında tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarından fazla tesis edilen tutara ödenen faiz oranı yüzde 4,75'ten yüzde 4,50'ye düşürülmüştür
27.Haz-24	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 seviyesinde sabit tutulmuştur
27.Haz-24	Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen Döviz Karşılığı TL Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam swap satış (TCMB tarafından spotta döviz alınması, vadede döviz satılması) işlem miktarının Döviz Piyasaları işlem limitlerinin yüzde 0,5'i ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir.
28.Haz-24	Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen TL Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine son verilmiştir.
30-Haz-24	Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarında uygulanan kurumlar vergisi istisnası sona ermiştir.
01-Tem-24	Kripto para borsalarına SPK'dan izin alma ve sermaye şartı getirilmiştir.
03-Tem-24	Sermaye Piyasası Kurulu, kripto hizmeti verecek kuruluşlar için koşulları belirledi.
18-Tem-24	Kur Korumalı Mevduat'tan (KKM) TL mevduata geçişin desteklenmesi ve KKM hesaplarının azaltılmasına yönelik; KKM hesaplarına uygulanan faiz oranı alt sınırı, politika faiz oranının yüzde 80'inden yüzde 70'ine indirildi. Ayrıca yeni açılacak ve yenilenecek hesaplar için "ek getiri" adı altında herhangi bir ödeme yapılamayacaktır.
19-Tem-24	Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine son verilmiştir.
23-Tem-24	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 seviyesinde sabit tutulmuştur
25-Tem-24	Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası işlemlerine son verilmiştir
22-Tem-24	TL kredilerinin payının korunması amacıyla -YP krediler için yüzde 2 olan aylık büyüme sınırının yüzde 1,5'e indirilmesine, -TL krediler için de yüzde 2 olan büyüme oranının sabit tutulmasına -Yatırım kredilerine sağlanan istisnanın kapsamı genişletilerek uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından sağlanan kaynaklar kapsamında kullanılan yatırım kredilerinin TL ve YP kredi büyüme sınırlarından muaf tutulmasına karar verilmiştir.
01-Ağu-24	Kur Korumalı Mevduata yüzde 5 ile 7,5 arasında stopaj geldi. Kur Korumalı Mevduata uygulanan vergi avantajı kaldırıldı. KKM'ye 6 ay vadeli olanlarda yüzde 7,5, 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5 stopaj getirilmiştir.
29-Ağu-24	TL mevduat hesapları için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz ve telafi ödemesi oranı üst sınırı politika faiz oranının yüzde 84'üne yükseltilmiştir.
29-Ağu-24	TCMB, parasal aktarım mekanizmasını güçlendirmek amacıyla ZK uygulamasında: -Gerçek kişi TL mevduat payı yüzde 45 ile %50 arasında bulunan bankalar için aylık artış hedefi 0,8 puana yükseltilmiştir.
29-Ağu-24	TCMB, parasal aktarım mekanizmasını güçlendirmek amacıyla -Gerçek kişi TL mevduat payı %60'ı geçen bankalar için aylık artış hedefi kaldırılarak, %60'ın üzerinde kalınması koşulu getirilmiştir. - KKM'nin TL'ye geçişine ve yenilenmesine ilişkin toplam hedef hesaplamasına tüzel kişi KKM dahil edilmiştir. -TL mevduat için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılık tutarına TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan faiz oranı üst sınırı, politika faiz oranının yüzde 84'üne yükseltilmiştir. -TL zorunlu karşılıklarda bloke tesis oranı 5 puan artırılmıştır.

02-Eyl-24	Yurt içi yerleşik gerçek kişiler ile yurt içi yerleşik tüzel kişilerin bankalarda mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden TL'ye çevrilir.
02-Eyl-24	Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 31/8/2024, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin bankalarda mevcut olan altın hesabı, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm fiyatı üzerinden TL'ye çevrilir.
21-Eyl-24	TL mevduat ve YP mevduat hesapları için TL cinsinden tesis edilmesi gereken ZK oranları değiştirildi. Buna göre, kısa vadeli TL mevduatta yüzde 12 olan oran yüzde 15'e, uzun vadeli TL mevduatta yüzde 8 olan oran da yüzde 10'a çıkarılırken, YP mevduat için TL tesis oranı yüzde 8'den yüzde 5'e indirildi. TL mevduat için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıklara faiz uygulamasında TL'ye geçiş oranı koşulu kaldırıldı. TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan azami komisyon oranı yüzde 5'ten yüzde 8'e yükseltildi.
22-Eyl-24	Kısa vadeli TL mevduat için zorunlu karşılık oranının yüzde 15'ten yüzde 17'ye çıkarılırken YP mevduat için TL cinsinden tesis edilen ilave zorunlu karşılık oranının yüzde 5'ten yüzde 4'e indirilmiştir. - Tüzel kişi TL mevduat payı hedefi kaldırılmıştır. - KKM'nin TL'ye geçişine ve yenilenmesine ilişkin toplam hedef yüzde 75'ten yüzde 70'e indirilmiştir.
08-Eki-24	İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri günlük limitlerini 3 milyar TL'den 4 milyar TL'ye yükseltti.
01-Eki-24	TL mevduat ve fonlarda stopaj oranı artırıldı. TL mevduat ve fonlarda stopaj oranı artırıldı. 6 ay vadeli mevduatta stopaj yüzde 7,5'ten yüzde 10'a, 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5'ten yüzde 7,5'e yükseltildi.
22-Kas-24	TL mevduat hesaplarına uygulanan ZK oranları yüzde 15'ten yüzde 17'ye çıkarılmıştır. YP mevduat için TL tesis edilmesi gereken ZK oranları ise yüzde 5'ten yüzde 4'e indirildi.
22-Kas-24	Tüzel kişi TL mevduat payı hedefi kaldırılmıştır.
22-Kas-24	KKM'nin TL'ye geçişine ve yenilenmesine ilişkin toplam hedef yüzde 75'ten yüzde 70'e indirilmiştir.
05-Ara-24	TCMB nezdindeki Açık Piyasa, Bankalararası Para Piyasası ve Döviz Piyasası işlemlerinde geçerli olan teminat iskonto oranları gözden geçirilmiştir. Bu çerçevede, TÜFE'ye endekli DİBS ve kira sertifikalarının iskonto oranının yüzde 80'den yüzde 30'a indirilmesine karar verilmiştir.
19-Ara-24	YP yükümlülüklerde sıfır zorunlu karşılık uygulamasını Aralık 2025 tarihine kadar uzattı. Zorunlu karşılığa tabi yabancı para yükümlülükler için geçici uygulama maddesinde değişikliğe gidildi. Yabancı para yükümlülüklerde sıfır olarak uygulanan zorunlu karşılık oranının süresi bir yıl uzatıldı. Bu orana tabi olabilme kriteri olan 6 aylık vade sınırı süresi ise 1 yıla çıkarıldı.
20-Ara-24	KKM bakiyesindeki azalışın desteklenmesi amacıyla aşağıdaki adımların atılmasına karar verildi: -KKM'nin TL'ye geçişine ve yenilenmesine ilişkin toplam hedef yüzde 70'ten yüzde 60'a indirilmiştir. -KKM hesapları için belirlenen asgari faiz oranı politika faizinin yüzde 70'inden yüzde 50'sine düşürülmüştür. -KKM için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıklara faiz veya telafi ödemesi uygulaması yeni açılan ve yenilenecek olan KKM hesapları için kaldırılmıştır.
26-Ara-24	İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredisi iskonto oranı hesaplamasında değişiklik yapılarak hesaplamada politika faizinin belirli bir oranının esas alınması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, güncel reeskont kredisi toplam faiz maliyeti yüzde 29,93 olarak uygulanacaktır.
26-Ara-24	Para Politikası Kurulu (Kurul), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 50'den yüzde 47,5'e indirilmesine karar vermiştir. Kurul ayrıca, operasyonel çerçevede değişikliğe giderek, Merkez Bankası gecelik vadede borçlanma ve borç verme oranlarının bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına kıyasla +/- 150 baz puanlık bir marj ile belirlenmesine karar vermiştir.

BDDK Tarafından Yapılan Düzenlemeler

Tarih	Düzenleme
23-Oca-24	Mevduat ve katılım bankaları, kanıtlanabilir onay veya talep olmaksızın kişiler adına kredili hesap dahil herhangi bir hesap açamayacak, kredili hesabın limitini artıramayacak ve kredili hesaptan herhangi bir tahsilat yapamayacak. Katılma hesaplarının işletilmesinden doğan kâr veya zararın hesaplanmasında kullanılan ve yönetmelik ekinde yer alan Günlük Birim Değeri Hesaplama Tablosu yürürlükten kaldırıldı.
16-Mar-24	BDDK taşıt kredilerine yönelik olarak taşıt alımı amacıyla kredi vade sınırlarını güncelledi. Kredi vade sınırları güncellendi: -bir milyon altı yüz bin TL <48 ay -bir milyon altı yüz bin TL <üç milyon TL =>36 ay -üç milyon TL <dört milyon TL =>24 ay -dört milyon TL <beş milyon TL ==>12 ay olarak belirlenmiştir. Taşıt kredilerinde fiyata bağlı olarak vade sınırı getirilmiştir. Elektrikli araçlara yönelik kredilerde vade sınırı genişletilmiştir.
20- Ağu-24	Bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin 1/1/2025 tarihinden itibaren enflasyon muhasebesi uygulamasına geçmesine karar verilmiştir.
20-Eyl-24	Bireysel krediler ve konut kredilerine ilişkin sermaye yeterlik oranının hesaplanmasında söz konusu kredilere Yönetmelikte belirlenen risk ağırlıkların uygulanmasına karar verilmiştir.
26-Eyl-24	Bireysel kredi kartları ve ihtiyaç kredilerinin yeniden yapılandırılması ve kredi kartı asgari ödeme tutarının değiştirilmesine ilişkin olarak; Bireysel kredi kartlarının borç bakiyelerinin en fazla 60 ay ile sınırlı olmak üzere yapılandırılabilmesine; kredi kartı yapılandırma borcunun yüzde 50'si ödeninceye kadar ilgili bankaca kart hamiline tahsis edilen kredi kartlarının limitinin arttırılmamasına İhtiyaç kredilerine ilişkin olarak ise 30 günden fazla geciken ihtiyaç kredilerinin borç bakiyelerinin, borçlu tarafından 1 yıl içerisinde talep edilmesi durumunda, en fazla 60 ay ile sınırlı olmak üzere yeniden yapılandırılabilmesi kararı alınmıştır.
27-Eyl-24	Kredi kartlarında asgari ödeme oranında da değişikliğe giderek; dönem borcunun yüzde 20'si olan asgari ödeme oranında sınır tutar, 25 bin TL'den 50 bin TL'ye çıkarıldı. 50 bin TL ve altında olan kredi kartları için asgari ödeme oranı dönem borcunun yüzde 20'si olurken, 50 bin TL ve üzerinde olanlarda yüzde 40 olarak uygulanmasına karar verilmiştir.
05-Ara-24	Cep telefonları için yenilenmiş ürün niteliğinde olan/olmayan ayrımıyla birlikte kredi miktarı ve taksit sayısında değişikliğe gitti. Cep telefonu alımı amacıyla kullanılan tüketici kredilerinde, fiyatı 20 bin TL ve altında olan cep telefonları için vade sınırının on iki ay, fiyatı 20 bin TL'nin üzerinde olan cep telefonları için vade sınırının üç ay olarak belirlendiği ifade edildi.
05-Ara-24	Bankalar ile finansal kiralama, faktöring, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin 2025 yılında enflasyon muhasebesi uygulamamasına karar verilmiştir.
20-Ara-24	Ticari nakdi kredilere sermaye yeterliliği hesaplamasında kullandığı yüzde 200 seviyesindeki risk ağırlığı oranlarını düşürdü. Mayıs 2022'den itibaren, tarım krediler, KOBİ krediler, ihracat ve yatırım kredileri, kurum ve kuruluşlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerine kullanılacak krediler, kurumsal kredi kartları ve bankalara ya da finansal kuruluşlara kullanılacak krediler hariç, ticari nakdi kredilere sermaye yeterliliği hesaplamasında mevzuata göre daha ihtiyatlı bir şekilde yüzde 200 risk ağırlığı uygulamaktaydı. Yeni düzenlemeyle bu karar kaldırıldı ve tekrar yönetmelikte uygulanan risk ağırlıklarına dönüldü. Bu kapsamda, karar tarihinden itibaren stok olan krediler de dahil ticari kredilere, bunların kredi derecesi dikkate alınarak yüzde 20, yüzde 50 ya da yüzde 100 risk ağırlığı uygulanmasına karar verildi.
20-Ara-24	Kredi riskine esas tutar hesaplamasında döviz kurlarına ilişkin de bir düzenleme yaptı. Mevcut uygulamaya göre, Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak değerlendirilmiş tutarların hesaplanmasında kullanılan 26 Haziran 2023 tarihli TCMB döviz alış kuru, 28 Haziran 2024 tarihine ait kurla değiştirilmesine karar verilmiştir.

Diğer Düzenlemeler

Tarih	Düzenleme
28-Şub-24	Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği' Resmî Gazete 'de yayınladı. Buna göre TL'yle yapılması zorunlu olan geçmişe dönük yükümlülüklerin bazıları dövizle yerine getirilebilmesi kararı alındı.
01-May-24	Resmî Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararı ile 30 Nisan'da sona eren mevduattan elde edilen faize uygulanan stopajda değişikliğe gidildi. TL mevduatlar için uygulanan stopajda düzenleme yapıldı. 6 aya kadar vadeli hesaplarda stopaj oranı yüzde 5'ten yüzde 7,5'e yükseltildi. Bir yıla kadar olan vadeli hesaplarda ise yüzde 3'ten yüzde 5'e çıkarıldı.
30-Haz-24	Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarında uygulanan kurumlar vergisi istisnası sona erdirildi.
01-Ağu-24	Kur Korumalı Mevduata yüzde 5 ile 7,5 arasında stopaj geldi. Kur Korumalı Mevduata uygulanan vergi avantajı kaldırıldı. KKM'ye 6 ay vadeli olanlarda yüzde 7,5; 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5 stopaj getirildi. Stopaj uygulaması aynı oranlarda altın dönüşümlü hesaplar ve kur korumalı katılım hesapları için de uygulanmasına karar verildi.
01-Eki-24	TL mevduat ve fonlarda stopaj oranı artırıldı. TL mevduat ve fonlarda stopaj oranı artırıldı. 6 ay vadeli mevduatta stopaj yüzde 7,5'ten yüzde 10'a; 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5'ten yüzde 7,5'e yükseltildi.